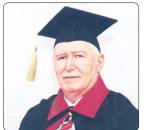

ЛъэужьыфІэу псэуа лІы **ЩЫПКЪЭ**

2-нэ нап.

2-нэ нап.

Дуней псом щыцІэрыІуэ ди лъахэгъу сурэтыщІ

3-нэ нап.

ШықІураш

4-нэ нап.

3-нэ нап.

Кіцэкіцэ Казбек Есчындар Михаил ехъуэхъуащ илъэс 70 зэрырикъумкіз

Къэбэрдей-Балъкъэрым иджырей

поликлиникэшхуэ щаухуэнущ

щэкіуэгъуэм и 15-м хэтащ Финанс уни- лэжьэнущ еджапіэм и президент къулыверситетым и ЩІзныгъэ советым Моск- къум пэрыту. Есчындар М. и пІэкІэ иджы ва щригъэкіуэкіа гуфіэгъуэ зэхуэсым. Абы щагъэлъэпіащ экономикэ шіэныгъэхэм я доктор, профессор, Урысей Федерацэм щізныгъэмкіз щіыхь зиіз и шіыкіэр» кафедрэм и пашэ Прокофьев лэжьакіуэ, Егъэджэныгъэмкіэ урысей Станислав. академием и академик Есчындар Михаил, а махуэм зи ныбжьыр илъэс 70 ирикъуар.

ЗИ МАХУЭР зыхуагъэлъапІэм зыхуигъазэри, Къэбэрдей-Балъкъэрым и ІэбгъэхьэзыркІэрэ, къэралым, Къэбэрдей-Балъкъэрым зегъэужьыным хэлъхьэныгъэшхуэ хуэпщіащ». Кіуэкіуэ Казбек щіа гугъуехьхэр. Есчындар Михаил ехъуэхъуащ узыншагъэ быдэ иІэну, зэІузэпэщу псэуну, щІэныгъэ, жылагъуэ Іуэхухэм ехъулІэныгъэхэр хьэм хэпщІыкІыу зиужьащ. УниверсиадэкІи къыщихьыну.

ГуфІэгъуэ пшыхьым хэтащ Урысейм финансхэмкІэ и министр Силуанов Ан- микэ, финанс, къэрал къулыкъущІапІэтон, Къэрэшей-Шэрджэс Республикэм и Іэтащхьэ Темрезов Рашид, Дагъыстэн Республикэм и Ізтащхьэ Меликов Сергей, лъытэ Урысейм ціыхухэм щізныгъэ нэ-Адыгэ Республикэм и Іэтащхьэ Къумпіыл хъыщхьэ щрагъэгъуэт Іуэхущіапіэ пажэу. Мурат, къэрал, жылагъуэ лэжьакІуэхэр.

Есчындар Михаил Финанс университетым и унафэщіу щытащ илъэс 15-кіэ, Правительствэмрэ я пресс-іуэхущіапіэ.

КъБР-м и Ізтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек 2006 гъэм къышышіздзауз. Адэкіз ар ректору щытынущ профессор, Федеральнэ казначействэм и унафэщіым и къуэдзэ, «Къэрал, муниципальнэ унафэ

Есчындар М. щІэныгъэ лэжьыгъэ, монографие, зэреджэ тхылъ, тхыгъэ 500-м щІигъу и къалэмыпэм къыщІэкІащ. щІэныгъэ журналхэм къытрыригъэдзащ ЩІэныгъэлІ цІэрыІуэм зэпкърихахэм ящыщщ лэжьыгъэм фейдэ нэхъыбэ тащхьэм жиlащ: «Уэ уи гъащlэр тебухуащ къыпэкlуэным, финанс-промышленнэ фіыуэ плъагъу Іуэхум, Іэщіагъэлі нэсхэр гупхэм зегъэужьыным, къэрал унафэ щІыкІэм ехьэлІа Іуэхухэр, экономикэм, щІэныгъэ нэхъыщхьэ егъэгъуэтыным пы-

Есчындар М. Финанс университетым и унафэщіу щылэжьам еджапіэ нэхъыщтетыр къэзыуха куэд, абыхэм Къэбэрдей-Балъкъэрым щыщхэри яхэту, эконохэм. ІуэхушІапІэхэм я унафэщІ хъуахэщ. Нобэ университетыр хуэфащэ дыдэу къа-

КъБР-м и Іэташхьэмрэ

къыхэкІыу.

ЩэкІуэгъуэм и 15 - 17-хэм КъБР-м и Парламентым Іуэхугъуэ зэхуэмыдэхэм теухуауэ щ алэгъуалэр, депутат ныбжьыщ эхэр зыхэт зэіушіэхэр щокіуэкі. Іуэхур къызэрагъэпэщащ КъБР-м и Парламентым, КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и комитетым, Парламентым и шалэгъуалэ палатэм

АБЫ хэтщ депутатхэр, министрхэр, жылагъуэ лэжьакІуэхэр, щіалэгъуалэ зэгухьэныгъэхэр. ЗэІущІэхэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 зэрырикъум теухуауэ ирагъэкІуэ-Гуэхухэм щыщщ. КъызэгъэпэщакІуэхэм я мурадщ депутат ныбжьыщІэхэм я гупсысэм зрагъэужьыну, чэнджэщ иратыну, ахэр щІыпІэ самоуправленэхэм я лэжьыгъэм жыджэру хэтыным къыхураджэну. Зэlущlэхэр lуэху зэмылlэужьыгъуэу 10-м траухуащ. Абыхэм къыхашащ республикэм и депутат ныбжьыщІзу 200-м нэблагъэ.

Ди республикэм спортым, туризмэм, курортхэм зыщегъэужьыным теухуауэ щытащ унэтІыныгъэхэм ящыщ зыр. Абы Іуэхугъуищ щызэпкърахащ: КъБР-м цІыхубэ спортымрэ сабийныбжьыщІэ спортымрэ зыщегъэужьыныр, туризмэр щегъэфІэкІуэныр, федеральнэ, щіыналъэ, муниципальнэ утыкухэм спордепутату хаха спортсмен ныбжьы-

Спортымрэ туризмэмрэ Абы папщ э Іэмал хъарзызэрыхъущи, ди республикэм гъуэ куэдми туризмэми. кіэ. дауи, къалэн гуэрхэр си Спорт зэфІэкІ лъагэхэр къа- пщэ къыдэхуэрт. Ауэ зы-

гъэлъагъуэ ди цІыхухэм, къомрэ нэсу къызгурыІуачемпионхэр къахокі. Диіэщ къым ахэр зэрызгъэзэщіэгъэсакіуэ лъэщхэри. Къап- нумрэ есхьэліэну гуащіэмрэ щтэмэ, япэ тренерыр физи- зыхуэдэр. Абы щыгъуэ мыпческэ щэнхабзэмкіэ егъэ- хуэдэ зэіущіэхэр щыіатэмэ, джакІуэрщ. Абы и деж къы- нэхъри тегушхуауэ яужь дищожьэ ціыхум спортым хьэну къыщіэкіынут іуэхухуищІ гупыжыр, - жиІащ хэм. АтІэ, фэ апхуэдэ Іэмал-КъБР-м и Парламентым и хэр фиlэщ. Фи къулыкъум къуэдзэ унафэ щхьэхуэхэр къэфщтэну хуит фищІ къудейуэ ЗэІущІэм къыщыпсэлъащ аракъым. Іуэхуу фызыпэ-КъБР-м и Парламентым рыувэр и кіэм нэсыху фи Егъэджэныгъэмкіэ, щіэны- нэіэ щіэвгъэтын хуейщ. Си гъэмрэ щалэгъуалэм я гуапэщ депутатхэм спорт-ІуэхухэмкІэ и комитетым и смен куэд зэрахэтыр. Къысщохъу спортсменхэм зыми - Сэ мы зэlущlэм куэдкlэ хуэмыдэ хэлъэт яlэу, - жиlащ

сыщогугъ. Нобэ фэ фы- абы. КъБР-м и Парламентым щегъэужьыныр. Зэlущlэм Дыхуейщ, а къалэным жэ- спортымкlэ и комитетым и жьыгъэхэм, унафэщі Бэрэгъун Арсен рыувэну, Іуэхухэр жыджэру депутат ныбжьыщІэхэм къызэвгъэпэщу зевгъэсэну. ехъуэхъуащ зыпэрыт ІэнатІэм ехъулІэну икІи Парціыху гъащіэм къыгуэхыпіэ нэхэри фиіэщ. Сэ, псалъэм ламентым и зэхэтыкіэм, коимыlэу епхащ, узыншагъэр папщlэ, сыщlалэу, цlыхубэ митету иlэхэм, депутатхэм куэдкіэ елъытащ. Ди гуапэ депутатхэм я Налшык къалэ я къалэнхэм, фракцэхэм Советым сыщыхагъэхьар яхутепсэлъыхьащ, спортым зыщаужьащ спорт лізужьы- сигу къокіыж. Сыщыхаха- ціыхухэр къыхашэнымкіз чэнджэщхэр яритащ.

сабийр физическэ щэнхабзэмрэ спортымрэ дегъэхьэхынырщ. Смартфонхэмрэ гаджетхэмрэ егъэгъэтІылъын хуейщ ди сабийхэм, абы зэраныгъэ куэд къехь. НэхъыфІкъэ спортым къы-Спортсменхэм хэтшэмэ! шІэблэм закъевгъэлъагъу, фаіушіэ, щапхъэ фахуэхъу, зэвгъэхъуапсэ - аращ хэкІыпІэр. Псом хуэмыдэу тренерхэм къалэнышхуэ я пщэ къыдохуэ абы теухуауэ. Ахэр гъэсакІуэш, егъэджакІуэш икІи психологщ, - жиІащ

КъБР-м спортымкІэ и министрым и къуэдзэ Хэжь Заур къытеувы ащ министымрэ туризмэмрэ зы- атіэ икіи фыкъулыкъущіэщ. Физическэ щэнхабзэмрэ терствэм иригъэкіуэкі лэ- хьащ щіалэгъуалэм драгъэ-3PIIIIN//ЖPPIW ныбжьыщІэхэм папщІэ къызэрагъэпэщ зэхьэзэхүэхэм. КъБР-м курортхэмрэ ту-

ризмэмкІэ и министрым и къуэдзэ Шаваев Ислъам къытеувы аш а Іэнат Іэм зэрызиужьым.

- КъБР-м щыІэщ туристпапщІэ ухуэныгъэ - Псом нэхърэ нэхъышхьэр 229-рэ, абыхэм тыншу шІэ-

хуэнущ турист мин 16-м нэблагъэ. Ди щІыпіэ дахэхэм Іэмал къыдат туризмэм зедгъэужьынымкІэ. Псом хуэмыдэу альпинизм спорт лІэужьыгъуэм кърешаліэ ди щіынальэм, жиlащ абы. Шаваевыр къытеувы ащынальэм шы э псыхущхъуэхэм, псыкъелъэ-

хэм, бгылъэхэм я фІагъхэм. КъБР-м СпортымкІэ и министерствэм и деж щыІэ советым и унафэщІ Тхьэзэплъ Іэниуар жиlащ республикэм и цІыхухэр узыншэн папщіэ тіэкіу зэплъэкІыжыну, лэжьыгъэкІэ нэхъ гугъу дыщехьу щыта зэманхэр дигу къэдгъэкІыжыну

щхьэпэу: - Ди щІалэгъуэм пхъэ ткъутэрт, мэкъу деуэрт, нэгъуэщі лэжьыгъэ гуэрхэри махуэ къэс тщІэрти, абыхэм ди Іэпкълъэпкъыр зэщіагъэкІырт, узыншагъэ диІэт. Нобэ а къалэнхэр щыткІэрыхуакІэ, спортым жыджэру дыхыхьэн хуейщ. Ауэ республикэм и щІыналъэу хъуам абы и Іуэхур щызэІубз дыдэкъым. Къуажэ пхыдза куэдым, псалъэм папщІэ, спортым зыщыхуагъэсэн клубхэр яІэкъым, яІэхэми цыху куэд екіуаліэ хъууэ къызэгъэпэщакъым, - жи-

Іаш абы «Альтаир» лъахэхутэ щІалэгъуалэ клубым и унафэщІ Мокаев Тенгиз тепсэлъыреспубликэм кlуэкl лэжьыгъэм. «Зыхъумэжыныгъэмкіэ школ» « ризмэмрэ лъахэхутэмкІэ школ» Іуэхухэм я сэбэпына-

> Зэіущіэм щыжаіащ мы махуэхэм къаlэт Іуэхугъуэхэр къыщызэщ акъуэжу зы зэіущіэ щхьэхуэ зэрекіуэкІыжынур.

> > ГУГЪУЭТ Заремэ.

Ди къуэш республикэхэм

УнафэщІым и

унафэщІ Емуз Нинэ.

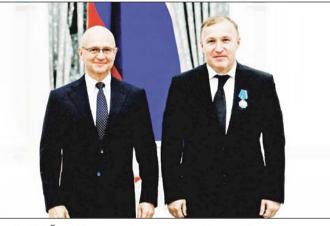
къудейкъым,

пылъу фыпэ-

спортсмен

Къардэн Мурат.

КъумпІылыр ягъэлъапІэ

АДЫГЕЙ. *УФ-м и Президент Путин Владимир 2021* гъэм бадзэуэгъуэм и 2-м къыдигъэкІа унафэм ипкъ иткіэ, АР-м и Іэтащхьэ Къумпіыл Мурат Адыгэ Республикэм и социально-экономикэ зыужьыныгъэм хэлъхьэныгъэшхүэ зэрыхүищіам папщіэ къыхуагъэфэщащ ЩІыхым и орденыр. Иджыблагъэ дамыгъэ лъапіэр республикэ Іэтащхьэм къритыжащ УФ-м и Президентым и Администрацэм и Унафэщіым и япэ къуэдзэ

КЪУМПЫЛЫМ къэрал унафэщіым фіыщіэ хуищіащ икіи жиіаш къыхуащіа гулъытэр гъащіэм и сыт хуэдэ лъэныкъуэми зригъэужьу республикэм щылажьэ, мамырыгъэр хъумэнымрэ лъэпкъ зэгурыlуэныгъэр гъэбыдэнымрэ и гуащіэ хилъхьэу и Іэнатіэ пэрыт дэтхэнэ къулыкъущіэми, іэщіагъэліми я фіьщізу, я іыхьэ хэлъу зэрыщы-

КъШР-р япэ йощ

«Егъэджэныгъэ» лъэпкъ КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. проектыр 2021 гъэм хэгъэгум зэрыщагъэзэщамкіэ япэ

ищахэм ящыщщ КъШР-р. Республикэм егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ и министр Кравченкэ Иннэ зэрыжијамкіэ, а лъэпкъ проектым ипкъ иткіэ кърата ахъшэр къанэ щымыlэу къагъэсэбэпащ икlи мы гъэм къалэну зыхуагъзувыжа псори иризэф агъзкащ. КъищынэмыщІауэ, «Егъэджэныгъэм зегъэужьын» къэрал программэри жыджэру къэзыгъэсэбэпахэм ящыщщ республикэр.

Спортымрэ туризмэмрэ зрагъэужьынущ

зэрыщІидзэрэ Къэрэшей-Шэрджэсым илъэсым «Точка роста» центру 26-рэ курыт еджапіэхэм къыщызэ-Іуахащ, школ 11-м физическэ щэнхабзэмрэ спортымкіэ дерсхэр шрагъэкіуэкіын пэшхэр щаухуащ, еджапіэ 51-р бжыгъэхэр зи лъабжьэ иджырей ІэмэпсымэхэмкІэ яузэдащ, Черкесск къалэм дэт 19-нэ гимназием «Кванториум» технопаркыр къыщызэlуахащ, хэкупсэ проектхэр я лъабжьэу къызэрагъэпэща Гуэхухэм сабий, щГалэгъуалэ мин 17,5-м щІигъу къыхашащ, нэгъуэщІ куэди зэфІагъэкІащ.

QR-кодхэр къыпаубыдыркъым

АБХЪАЗ. 2021 гъэм Абхъазым зыгъэпсэхуак**і**уэ к**і**уащ цІыху мелуанрэ ныкъуэм нэс. Ар иужьрей илъэс 30-м къэмыхъуа Іуэхущ. Щэкіуэгъуэм и 1-м щегъэжьауэ и 4 пщіондэ Рицэ лъэпкъ паркым щыіащ зыплъыхьакіуэ мини 5-м щІигъу, Новый Афон дэт щІыунэм мини 3 кІуащ.

А МАХУЭХЭМ турист нэхъыбэ дыдэ къикlащ Урысей Федерацэм. Псоми зэрытщІэщи, иджыпсту коронавирус уз зэрыціалэм зэрызиубгъум къыхэкіыу, дэнэкіи мардэщіэхэр щагъэув, куар-кодхэр ямыгъэлъэгъуауэ ціыхухэр шхапіэхэм, нэгу зегъэужьыпіэхэм щіагъэхьэркъым. Арауэ хуагъэфащэ Абхъазым турист нэхъыбэ щ ызэрыхьым и щхьэусыгъуэ нэхъыщхьэр.

Абхъаз Республикэм туризмэмкІэ и министрым и къуэдзэ Барциц Астамур зэрыжијамкіэ, иджыпсту туристхэм QR-кодхэр паубыдыркъым. А мардэхэм езыхэри техьэмэ, хэхъуапІэ нэхъыбэ къахуэзыхь зыплъыхьакІуэхэр игъэмэщіэнущ. Щытыкіэр шынагъуэншэ ещі санитар мардэхэр ткІийуэ зэрагъэзащІэм, цІыхухэр щыпсэу щІыпІэхэр зэпымычу зэрагъэкъабзэм.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

«Адыгэ псалъэр» Къезыгъэхьхэм папщІэ

ПщІэ зыхуэтщІ щІэджыкіакіуэхэ! ЩІидзаўэ йокіуэкі 2022 гъэм и япэ илъэс ныкъуэм цІыхухэм яІэрыхьэну газетхэмрэ журналхэмрэ Іэ тедзэ-

НЭХЪ фыдэзыхьэх, фІыуэ флъагъу къыдэкіыгъуэхэм Іэ щытевдзэ хъунущ пощт зэпыщІэныгъэхэмкІэ къудамэхэм, почтамтхэм e podpiska.pochta. ru. сайтым.

Іэ зытевдза газетхэр, журналхэр и чэзум фи унэхэм ныфхуахьыну е пощт къудамэхэм (фэ фыщыхуейм деж) къыщыватыжыну къалэн КъБР-м зыщещІыж пощт зэпыщІэныгъэхэмкіэ и федеральнэ управленэм.

КъыдэкІыгъуэхэм Іэ тедзэным теухуа фи упщІэхэм жэуап къратыжынущ пощт зэпыщІэныгъэхэмкІэ къудамэхэм я лэжьакІуэхэм.

Іэ тедзэным феужьэрэкІыну, а Іуэхур иужь дыдэ махуэхэм нэвмы-ГЪЭСЫНУ фыкъыхудоджэ.

«Адыгэ псалъэр» зыІэрыхьэну хуейхэм хъыбар фыдогъащІэ мази 6-м ди газетым и уасэр:

унэм ныфхуахьыну фыхуеймэ - сом 728-рэ кlэпlейкlэ 76-рэщ;

фэ езым пощтым къыщыфщтэжынумэ сом 660-рэщ.

Ди индексыр П 5894

егъэфіэкіуэным хузунэтіауэ Урысейм и Президент зэгъэпэщауэ Путин Владимир къалэн къащищ ахэм хыхьэу. УХУЭНЫГЪЭР ирагъэ- №1-м къедза щІыпІэм лъэщхэмкІэ, эндоскопием кіуэкіынущ къэрал бюдже- деж. Мы зэманым ирах и иджырей къудамэхэр, тым къыхэк мылъкукіэ. абдеж ит, кхъахэ хъуа сы- лышх узыфэр зыпкърыт-

зы махуэм цІыху 500-м я узыншагъэр зыхуэдэр къы-

щапщытэфыну поликлиникэщІэм и ухуэныгъэм.

ЩІыналъэм щынэхъ ин маджэщыр икІи мыгувэу хэм амбулаторнэу щадэдыдэу щытыну поликли- ухуэныгъэр кърагъэжьэ- Іэпыкъу центр хэтынущ.

никэр ухуэным сом мелуан нущ. 700 къыхуаутІыпщыну я Метр зэбгъузэнатІэ мимурадщ. Ар щаухуэнущ нийм щ игъуу щытыну

гъэм мэкъуауэгъуэм иригъэкіуэкіа зэіущіэхэм ящыщ зым. А Іуэхум къэралым и зыхуэфащэ Іуэху-

къалэ клиникэ сымаджэщ унэм хэтынущ къалэ по-

Гуэхутхьэбзэ зэманым яхуещІэ Налшык къалэ дэс цІыху мин 80-м хуэдизым. Іуэхущіапіэр 1961 гъэм къызэрагъэпэщат икІи абы нэхъ хуэщІауэ къалъытэ унэм я лэжьыгъэр щызэтрагъэухуауэ щытащ а Иджы зэманым. къайзэвэкІ хъуащ, блэкІа илъэсхэм сымаджэхэм я зэрыхэхъуам бжыгъэм

УнэщІэм хэтынущ ре-

гистратурэ, сымаджэхэм я картэхэр щахъумэни иІэу, дэІэпыкъуэгъу терапие, псынщІэм я къудамэхэр, ІэщІагъэлІ хэхахэр щылэжьэну, процедурэ щхьэ-Къэбэрдей-Балъкъэрым мыгувэу щыщадзэнущ хуэхэр щыхуащану, мастэ щыхалъхьэну пэшхэр, махуэ стационар, я лэжьы-КъБР-м и Ізтащхьэм абы и гугъу щищауэ щытащ мы гъэр тэмэму зэтеухуауэ ирагъэкІуэкІын папщІэ къахуэщхьэпэну Іэнатіэшіапіэхэм щыхэплъащ, узыншагъэр хъумэн Іэнатіэр хэр. Поликлиникэр къыщытынущ узыфэр къызэрахутэ иджырей Іэмэпсымэ

> КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

Лъзужьыфізу

псэуа лІы щыпкъэ

сизышахэм ящыщащ Джылахъ-

Унафэ

«Унагъуэр, анэр, адэр, сабийр хъумэным и ІуэхукІэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым и 21-7-нэ статьям зэхъуэк ыныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым хуэгъэзауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэ

1. «Унагъуэр, анэр, адэр, сабийр хъумэным и ІуэхукІэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым и 21-7-нэ статьям зэхъуэк ыныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законыр къэщтэн.

2. А Законыр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж егъэхьын, Іэ щіидзын икіи хэіущіыіу ищіын папщіэ.

3. Мы Унафэм къару егъуэт къыщащта махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и УнафэщІ

ЕГОРОВЭ Татьянэ

Налшык къалэ 2021 гъэм фокІадэм и 30-м *№369-П-П*

> «Унагъуэр, анэр, адэр, сабийр хъумэным и ІуэхукІэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым и 21-7-нэ статьям зэхъуэк ыныгъэхэр хэлъхьэным и

1 статья

«Унагъуэр, анэр, адэр, сабийр хъумэным и ІуэхукІэ» 1996 гъэм шыщхьэуІум и 17-м къащта Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Закон №21-РЗ-м и 21-7-нэ статьям мы къыкІэлъыкІуэ зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэн:

1) 2-нэ Іыхьэр мы къыкІэлъыкІуэм хуэдэу тхыжын:

«2. Мазэ къэс зэрыдэІэпыкъу ахъшэр хуагъэув Урысей Федерацэм и ц ыхуу щыт икІи Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм

тхыжын:

1) дэІэпыкъуныгъэ къратыну щыщІэлъэlуа махуэм ирихьэлlэу унагъуэм ис дэтхэнэ зыми тещІыхьауэ ику иту къыІэрыхьэ хэхъуэр цІыхур псэун папщІэ нэхъ мащІэ дыдэу зыхуейм щІимыгъумэ, федеральнэ законодательствэм ипкъ иткіэ сабийр псэун папщІэ нэхъ мащІэ дыдэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм

2) сабийр псэун папщІэ нэхъ мащІэ дыдэу зыхуейм и процент 50-р хэту уна-

Гупсысэ жан зэриІэм, Іуэхум зэи зэрыхуэмыщхьэхым, зыпэрыхьэ Іэнатіэр зэрыригъэфіакіуэм я фІыгъэкІэ цІыху щэджащэхэм я ціэр лъэпкъым, хэкум и тхыдэм къыхонэ Апхуэдэу зи ІуэхущІафэхэмрэ гъащіэ купщіафіэмрэ дэтхэнэми и щапхъэ нэсу къытхуэнащ къэрал, политикэ, жылагъуэ лэжьакІуэ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щэнхабзэмкІэ и министру илъэс 20-м щіигъукіэ лэжьа, «Хэку» зэгухьэныгъэм, Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и Налшык къалэ къудамэм я тхьэмадэу щыта Ефэнды Джылахъстэн Къасым и къуэр. Гур щІэгушхуэ Іуэхуфіхэм я къызэгъэпэщакіуэущ, ціыхубэм гурэ-псэкіэ яхуэлэжьа Іэщіагъэлі нэсущ ар дигу къызэринар. Театрым, музыкэм, гъуазджэм, ціыхубэ творчествэм республикэм зыщыщиужьа лъэхъэнэр къыгуэхыпіэ имыіэу епхащ Ефэндым и цІэм.

ИДЖЫПСТУ дызэрыгушхуэ щэнхабзэ ухуэныгъэ нэхъ инхэри, щэнхабзэмрэ гъуазджэмрэ щадж ІуэхущІапІэ нэхъыщхьэхэри республикэм щыухуэныр зи жэрдэму шытар, абы емытІысэхыу иужь итар Джылахъстэнщ.

ГъащІэм къыхуигъэув сыт хуэдэ къалэнми пэлъэщ акъылрэ къарурэ къызыкъуихыфырт абы. Ар умыгъэщІэгъуэнкІэ Іэмал иІэтэкъым. Абы къыдэкІуэу, республикэм лъэпкъыу исыр зэхуигъадэрт, дэтхэнэми и лъэпкъ шэнхабзэмрэ хабзэмрэ

хъума зэрыхъуным егугъурт. Къыщалъхуа республикэмрэ абы ис лъэпкъхэмрэ я Іуэху дигъэкіын хэр, библиотекэхэр. Іуэхущіапіэ папщІэ ар зыщІэмыхьэф пэшрэ зыхуэмызэф къулыкъущІэрэ къэралым исакъым а лъэхъэнэм. Абы и фІыгъэкІэ ди лъэпкъхэм я къекІуэкІыкІэмрэ я хабзэмрэ куэдым къаригъэцІыхуу Къэбэрдей-Балъкъэрым и махуэхэр Москваи Урысейм и нэгъуэщі хэгъэгу куэдми щекіуэкІащ. А псори къызэбгъэпэщыныр тынштэкъым, къаруи зэмани текІvадэрт, ауэ Джылахъстэн цІыху емызэшт, гу къабзэт, губзыгъэти, зи ужь ихьэнущ псори къехъулІэрт.

Мэлбахъуэм и унафэкІэ щэнхабзэмкіэ министр Іэнатіэм щыпэрыувам и хъуэпсапІэ нэхъышхьэмкІэщ и лэжьыгъэр зэрыригъэжьар -Музыкэ театр, оперэ, балет, оперетщагъэлъэгъуэфыну, шІидзащ. Іуэху дахэ куэд щекіуэкІащ 30 гъэхэм зи бжэхэр къызэlузыха, совет властым и Ізужь Къзбэрдей-Балъкъэр драмэ театрым. ЦІыхухэр зыщыгуфІыкІауэ яухуахэм ящыщщ иджыпсту ди щІэблэм

СССР-м, Африкэм, Азием, Евро-«Сэ ансамблым сыщыхыхьагъа-

стэн жысІэмэ, сыщыуэнукъым. Япэ дыдэу ар ди гъусэу Липецк дыкІуауэ тыншт. Сыт шхьэкіэ жыпіэмэ, ар дэкъыщацІыхурт, пщІэшхуэ къыщыхуащІырт. Хамэ къэралхэм дыкІуа нэужь, ар унагъуэхэм, къулыкъущІэхэм ирагъэблагъэрт. Ап-Сыт щыгъуи гу лъыстэрт абы и псэлъэкІэ щабэм, и гукъэкІхэм, бысымхэм яхуищ пщ эмрэ ахэр зэригъэгушхуэмрэ. Джылахъстэн шэнхабзэмкіэ министру щыщыта илъэс- къызэгъэпэщынымкіэ, хэрщ «Кабардинка»-р дуней псом къыщыщацІыхуар. Аращ апхуэдиз зэрихьэ цІэр фІэзыщари. Къапщтэмэ, абы и закъуэкъым, къыпхуэмылъытэным хуэдизщ щэнхабзэм зегъэужьыным теухуауэ абы хузэфІэкІар», - и гуапэу игу къегъэкіыж «Кабардинка» къэрал академическэ ансамблым и художественнэ унафэщІ Атэбий Игорь.

Щэнхабзэм нэмыщІ, парт, политикэ, къэрал ІэнатІэхэми, жылагъуэ Іуэхуми пэрытащ Джылахъстэн. Хамэ къэрал куэдым щикъухьа адыгэ лъэпкъыр зэрыlыгъ, зэкlэ-1934 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым лъыкіуэ, зэкъуэт хъужыным и гуауэрэдымрэ къафэмкІэ и къэрал щІэ хилъхьащ. «Хэку» обществэм шышы ам лэжьыгъэшхуэ иригъэкІуэкІащ хамэ къэрал щыпсэу ди лым нэхъри зиужьмэ нэхъ къищтэу, лъэпкъэгъухэм пыщІэныгъэ яхууэрэд жызыlэхэр хор ищlу, къэдиІэнымкІэ, ахэр я адэжьхэм я щІыналъэм къегъэблэгъэнымкІэ. Псалъэм къыдэкіуэу жыпіэмэ,

Иорданием, Тыркум, Сирием, щыгъуэм хорыр радиокомитетым Германием США-м, щыпсэу къригъэблагъэрт, абыхэм я щІэбдрамтеатрым япэу концерт щитат лэ цІыкІухэм гъэмахуэм Налшык зыщрагъэгъэпсэхурт, нэхъ жыскэ гъащІэр. Къэбэрдей-Балъкъэсанаторэхэм къишэрт, ныбжьыщІэ гуэррэ рым ис лъэпкъхэм я гъуазджэр хуэдиз КъБКъУ-м, «Кабардинка» ансамблым илъэс КъБКъМУ-м къыщІагъэтІысхьэрт, 25-кІэ щигъэлъэгъуащ Кавказ Ищапхуэдэ дыдэу, КъБР-м и Пра-

хъэрэм и республикэхэм, Куржым, вительствэм и унафэщІхэр яхэту, ди республикэм икІа ліыкіуэхэр яхуеблагъэрт я псэукІэр зрагъэлъагъуну, зыхэс лъэпкъхэм зэрадекІуэкІыр зрагъэщІэну.

щІэм сытезыгъэгушхуахэм, утыку Апхуэдэу гурэ псэкІэ лэжьыгъэм зэрыпэрытыр, зэпыщІэныгъэшхуэхэр иІэу и Іуэхухэр зэрызэфІигъэщытащ. И гъусэу гъуэгу утехьэнри кlыр, дэнэ ІэнатІэ ямыгъакІуэми щІэ гуэр зэрыхилъхьэр къалъытэрт республикэ унафэщІхэми.

КПСС-м и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым и Япэ секретарь Мэлбахъуэ Тимборэ, секретарь Шэджыхуэдэхэм зыбжанэри сыздишащ. хьэщІэ Мухьэмэд, КъБР-м и япэ Президент КІуэкІуэ Валерэ сымэ чэнджэщкіэ зыхуагъазэрт, и Іуэху зехьэкІэр зыхуэдэр Лъэпкъхэм я зэныбжьэгъугъэр зэкъуэгъэувэнымкІэ, шэнхабзэм зегъэужьынымкІэ Джылахъстэн илъэс лъандэрэ ансамблым лъагэу зэф ихыу щыта Туэхухэр иджыри лъэхъэнэ куэдкІэ щапхъэу къахьы-

Ефэндым и лэжьыгъэм хүэфэщэн пщІэи игъуэтыжащ. Абы къыхуагъэфэщащ «ЩІыхьым и дамыгъэ». ГуащІэдэкІ Бэракъ Плъыжь орден-«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и пащхьэм щи эф ф ыщ эхэм папщІэ» орденыр, Иорданием и Вагъуэ орденым и япэ нагъыщэр, медаль зыбжанэ. Ар РСФСР-м, КъБАССР-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ я лэжьакІуэт.

И лэжьэгъуэ палъэр иухыу тысыжа нэужь, абы и Іэдакъэ къы-щІэкІа, бээ шэрыуэкІэ къэІуэта тхылъхэм зэман жыжьэм къыхэна ди блэкіам теухуа гъэщіэгъуэн куэд къыщыгъэлъэгъуэжащ. Сыту бзэ дахэ Іурылът Джылахъстэн. Журналист, тхакІуэ нэсым хуэдэу дахэу итхыжаш абы Іуэхугъуэ гъэщІэгъуэнхэмкІэ бейуэ къеадыгэхэм я ліыкіуэхэр гъэ къэс кіуэкіа и гъащіэр. «Илъэсхэр, къэхъукъащІэхэр, «Афэрым, «Кабардинка» тхылъэр махуэ къэс уи Іэнащхьэм телъ джэру къыдэлажьэхэр Налшык и хъунущ, къызэгуэпхрэ щхьэпэ узыпэрытым утезыгъэгушхуэ псалъэрэ къипхыу.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Закон

псэупіэ шызиіэ сабийм.»; 2) 6-нэ Іыхьэр мы къыкІэлъыкІуэм хуэдэу

«6. Мазэ къэс зэрыдэІэпыкъу ахъшэр ягъэув мы къыкІэлъыкІуэххэм хуэдиз

щиІэн хуей хэхъуэм и процент 50 хъууэ;

гъуэм исхэм ику иту къа Грыхьэну хэхъуэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым къищтащ 2021 гъэм фокІадэм и 30-м къыщабжам деж ику иту дэтхэнэми къы-Іэрыхьэнур ціыхур псэун папщіэ нэхъ мащІэ дыдэу зыхуейм щІимыгъумэ - процент 75-рэ хъууэ;

3) сабийр псэун папщіэ нэхъ мащіэ ды дэу зыхуейм и процент 75-р хэту унагъуэм исхэм ику иту къајэрыхьэну хэхъуэр къыщабжам деж ику иту дэтхэнэми къы Іэрыхьэнур ціыхур псэун папщіэ нэхъ мащіэ дыдэу зыхуейм щ имыгъумэ - проценти 100 хъууэ»;

4) 8-нэ Іыхьэм хэт «зы илъэскІэ» псалъэхэр зэхъуэкІын «мазэ 12-кІэ» жиІэу. 2 статья

1. Мы Законым къару егъуэт официальнэу къыщытрадзам щегъэжьауэ махуипщІ дэкІмэ икІи абы и къарур ятохуэ 2021 гъэм щІышылэм и 1-м щегъэжьауэ зэтеува хабзэ зэхущытыкІэхэм.

2. Илъэсищым щегъэжьауэ илъэсиблым нэс зи ныбжь сабийхэм, ахэр зыхухах цІыхухэм мазэ къэс зэрадэІэпыкъу ахъшэр къабжыж 2021 гъэм мэлыжьыхьым и 1-м иужькіэ ятха лъэіухэм япкъ иткіэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и КІУЭКІУЭ Казбек Іэтащхьэ

Налшык къалз 2021 гъэм жэпуэгъуэм и 19-м

АвтобусыщІэхэр трагъэувэнущ

Республикэм ис цІыхубэр ирогузавэ льствэм къыбгъэдэкІыу республикэм 14-нэ маршрутым тет ПАЗ автобуси 7 къы врыхьа автобус мафіэм зэрисам. Къэхъукъащіэм икіэ- иджыри 20 тхьэмахуэ кіуам къызэрыда **щіыпіэкіэ къыхуагъуэта хэкіыпіэхэм** тар. Иджыпсту а псори лэжьыгъэм топсэлъыхь Налшык къалэм и Іэтащхьэ зэрыпэрыхьэнум епха дэфтэрхэр зэ-Ахъуэхъу Таймураз.

«КУЭД дэмыкІыу хабзэхъумэхэм къыджа!энущ къэхъуа Іуэху мыщхьэпэм и зекІуэ транспортыр зыхуей зэрыхуэдгъэщхьэусыгъуэр, - щетх Ахъуэхъу Таймураз зэным дыпэрытщ, - негъэс и хъыбарыр инстаграмым щиІыгъ и напэкІуэцІым. -Ауэ 14-нэ маршрутымкіэ зекіуэ ціыхухэр щызекіуэ транспорт псори ціыху куэд здэкІуапхъэм нэсын папщІэ, унафэ пыу- зэрыхуэ автобусыфІхэмкІэ тхъуэжыну. А хык ахэр къэтщтащ. «Налшык транспорт» Іуэхущіапіэм и фіыгъэкіэ, зыхуэчэм автобус бжыгъэр иридгъэкъужауэ, иджыри къэс зэрылэжьам хуэдэ дыдэу автобус 11 мэлажьэ»

Ахъуэхъу Таймураз щыгъуазэ дещІ нэхъ пасэу Мэзкуу къалэм и Правите-

. 15-м нэмыщI. фіах, зэрыхъукіэ нэхъ псынщізу къалэ гъуэгухэм теувэн хуэдэу. «Зэрызэтедухуам хуэдэу, къалэм щы-

Ахъуэхъум. - Дэ ди мурадщ Налшык псори зэрыхъукІэ нэхъ псынщІэу «Тройка» жыхуаІэ ахъшэ етыкІэ ІэмалхэмкІэ дузэдынущ, абы куэдкіэ нэхъ игъэмэщіэнущ гъуэгу теувэ цІыхухэм я гъуэгупщІэр».

ЧЭРИМ Марианнэ.

Бынунагъуэшхуэхэм налогыр щхьэщах

УФ-м ФинансхэмкІэ и министерствэм Налог кодексым хилъхьэну зэхъуэк Іыныгъэхэр игъэхьэзыращ. Ар зыхуэгъэзар сабиит е нэхъыбэ зыщ эс унагъуэхэм я унэр щащэжкіэ налог хамытыкіынырщ. Апхуэдэ хуэгъэкіуатэ бынунагъуэшхуэхэм яхуэщіын зэрыхуейр 2021 гъэм и бадзэуэгъуэм жиlауэ щытащ УФ-м и Президент Путин Владимир икІи Къэрал Думэм и пщэ ирилъхьат дыгъэгъазэм и 1 пщондэ зэхъуэкіыны-гъэхэр ягъэхьэзырыну. Къэрал унафэщіым къызэ-рилъытэмкіэ, унагъуэщізу тіысахэр илъэситху дэмыкі шіыкіэ унэм шышіэмыхуэж къохъу, сабий зыбжанэ къахэхъуэу. Абы ипкъ иткіэ, піалъэр къэмылъытауэ, зи псэупіэр зэзыхъуэкіыну хуей бынунагъуэм налогыр ящхьэщыхын хуейщ.

ИДЖЫПСТУ къэралым и ціыхуу унэр зыщэм процент 13-р налогыу итын хуейщ. Ауэ къэрал хабзэхэм хэтщ ар зэрумытын Іэмали. Абыхэм я нэхъыщхьэр зэ къэпщэ хуа унэм илъэситхукІэ ущІэсынырщ. Абы иужькІэ пщэмэ, налог техуэркъым. Языныкъуэхэм деж илъэсищкіэ фіэкіа ущІэмысами пщэ хъунущ, налог щхьэщумытыкіыу, ауэ ар щІэину къыпхуэнауэ, е уи Іыхьлым тыгъэу къуитауэ щытмэщ. 2020 гъэ лъандэрэ иджыри зы Іэмал къэунэхуащ, ціыхум а зы унэ закъуэм фіэкіа имыі у ищэжмэ, налог техьэнукъым.

Иджы Путин Владимир къыхилъхьащ унагъуэм сабий зыбжанэ къихъуа нэужь, унэр ящэжу нэхъ ин къащэхун хуей щыхъук!э, илъэситху ирикъу щ!эмысами, налог щхьэщамытыкіыу зэтраублэну. Ауэ ари псоми ехьэліакъым. Унафэм хиубыдэр унэр зыщэжу зы илъэсым къриубыдэу унэ къэзыщэхужынухэращ.

барыр.

стантин).

ков Всеволод.

КЪЭБАРТ Мирэ.

шІэбэныным я махуэр

◆ 1920 гъэм Бгырыс АССР-р

◆ 1978 гъэм СССР-м хэly-

шы ишаш нейтроннэ

бомбэм и лъэщагъыр къы-

зэрипщытам теухуа хъы-

♦ 1926 гъэм къалъхуащ

комментатор цІэрыІуэ, ак-

тёр, Куржым и цІыхубэ ар-

тист Махарадзе Котэ (Кон-

♦ 1926 ′гъэм къалъхуащ

урысей журналист, тхакІуэ

цІэрыІуэ, СССР-м и Къэрал

саугъэтыр зрата Овчинни-

Дунейм и

щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сай-

тым зэритымкІэ, Налшык

пшэр техьэтекІыу щыщы-

тынущ. Махуэм хуабэр

градус 1 - 3, жэщым

щІыІэр градуси 2 - 1 щы-

Зыгъэхьэзырар

жьэкіэмыхъу

маринэщ.

зэфІэкІым,

къэухьым зыщра-

гъэужь, кхъухь теплъэ зиІэ, Сабий

творчествэмкІэ республикэ унэр,

КъБР-м и Лъэпкъ музейр, къэфа-

піэр, зоопаркыр, макъамэмкіэ,

гъуазджэмкіэ школхэр, институт-

куэд яухуащ а зэманым, адыгэ,

балъкъэр щэнхабзэри утыкуш-

Зы гуфіэгъуи щекіуэкіыу къы-

щІэкІынтэкъым Къэбэрдей-Балъ-

къэрым, къафэрэ джэгурэ хэмыту.

ансамбль къзунэхуащ. Джылахъ-

стэн министр щыхъуам, а ансамб-

факіуэхэр ансамбль щхьэхуэу

игъэпсыну зэримурадыр Мэлба-

хъуэм жриlати, къыдиlыгъащ. Абы

ЩоджэнцІыкІум и цІэр зезыхьэ

къэфакІуэ ансамблым. Абдеж къы-

щежьащ «Кабардинка»-м и творче-

хуэхэм щагъэлъэгъуащ.

ей хъуат.

Пкъыгъуэ телъыджэ

ЩІэныгъэліхэм налмэсым къыхагъуэтащ ЩІы шхьэфэм узыщрихьэліэн хуэмей пкъыгъуэ - перовскиткі э зэджэр. Налмэсым апхуэдэ пкъыгъуэ хэлъ щыхъур хьэлъэ дыдэм ихуза е пщтырагъ гуащІэ къылъэІэса нэужьщ икІи ар къэбгъуэтын папщІэ щІым километр 660 - 2900рэ хуэдизкіэ ухыхьэн

АПХУЭДЭ пкъыгъуэ зэрыщыіэм щіэныгъэліхэр щыгъуазэт куэд щІауэ, ауэ улъэІэсыфын хуэдэу налмэсым ар хэлъу ягъуэтыну я гугъакъым.

Африкэ Ипщэм щыщ Ботсванэ къэралым налмэс къыщыщІахыу иІэ щІыпІэм, дунейм щынэхъ ин дыдэм, къыщагъуэта мывэр США-м щыІэ Невадэ университетым геологие щІэныгъэхэмкІэ и департаментым щылажьэ щіэныгъэлі Чонер Оливер и унафэм щіэту къапщытащ. Икіи яфІэтелъыджэ щытыкІэхэр абы далъэгъуащ. Налмэсыр зыхэлъам къыхахыу елэжьын щІадза нэужь, абы и щытыкІэм зихъуэж хабзэщ, ар нэсу яджын щІа-

Иджы щІэныгъэлІхэм хьэркъым езыхэм.

+Студентхэм я дунейпсо махуэщ

+Сабий мылъхуэсхэм дунейпсо махуэщ

щІэ системэхэм я махуэщ **♦Урысейм щагъэлъап**Іэ Уполномоченнэ участковэхэм я махуэр

хуэр ягъэлъапІэ ◆Армением щагъэлъапІэ хъунущ. дзэ-медицинэ лэжьакіуэм

хvэщ

Егъэджакіуэ Іэщіагъэр, зэрытщіэщи, жэуаплыныгъэшхуэ зыпылъ Ізнатіз гугъущ. Гурэ псэкіз а Ізнатіз мытыншым пэрыт егъэджакіуэфіхэр ди щіыналъэм и мащіэкъым. Ахэр я дуней тетыкіэкіи я Іуэху зехьэкіэкіи шапхъэ нэсш. Илъэс 38-м щІигъуауэ адыгэбзэмрэ литературэмрэ езыгъэдж, нобэкІэ Инарыкъуей цІыкІурэ Тамбовскэрэ къуажитІым зэдай, Щомахуэ Алексей и ціэр зезыхьэ курыт еджапіэм и егъэджакіуэ пашэхэм хабжэу абы щылажьэ Шомахуэ Дусэ си гугъэщ апхуэдэхэм ящыщ зыуэ икіи сыт хуэдэ щытхъури абы хуэфащэу.

ЩОМАХУЭ Дусэ ящыщщ анэдэлъхубзэр сабийхэм куууэ езыгъэджхэм, гукъинэжу зи дерсхэр къызэзыгъэпэщыфхэм. Ар егъэджакіуэ іущщ, набдзэгубдзаплъэщ, емызэшыжщ, зи анэдэлъхубзэр и псэм хуигъадэу фІыщэу зылъагъу цІыху хьэлэмэтщ. Аращ и лэжьыгъэм щІехъулІэри.

Сабийр и анэдэлъхубзэм хуиту ирипсалъэу, иритхэу, апхуэдэуи иригупсысэу къэб-гъэтэджыныр, а псом дэкlуэу лъэпкъ хабзэмрэ щэнхабзэмрэ и Іэдэжу балигъ гъащІэм хуэпшэныр къызэрымыкІуэу мыхьэнэшхуэ зиІэ Іуэхугъуэхэм ящыщ зыщ. КъыдэкІуэтей щіэблэращ лъэпкъыр адэкіэ зыгъэкІуэтэну дызыщыгугъри, абыхэм сыт и лъэныкъуэкІи цІыху нэс къахэпщІыкІыфыныр, дауи, Іуэху псынщІэкъым. Ар адэ-анэрауэ ирехъу, егъэджакІуэрауэ щрет - токІуадэ абы къаруи зэманышхуи. ИкІи мы Іуэхум темыплъэкъукІыу пэрыт дэтхэнэ зы егъэджакІуэми (анэдэлъхубзэр езыгъэджхэращ мыбдеж нэхъыбэу зи гугъу сщІыр) гулъытэ дахэрэ Іулыджрэ зэрыхуэфащэри къызэрилэжьри шэчыншэщ. Лъэпкъым и ціыху пхуэзыгъасэм сыт хуэдэ фіьщіэ псалъэри лъысыпхъэщ. Щомахуэ Дусэ апхуэдэ егъэджакіуэщ жысіэми, мыбдеж езмыгъэлейуэ къысфіощі.

ЕгъэджакІуэ... Зы псалъэ закъуэщ зэрыхъур, ауэ сыту куэдыщэ абы къызэщ1иубыдэрэ! Адэ-анэхэм яужь, аращ дэтхэнэ зы сабийми ущиякІуэ нэс хуэхъур. ЕгъэджакІуэращ щІэныгъэм и дуней плъыфэбэм сабийр япэу хэзышэр, хьэл-щэн дахэ хэзылъхьэр, чэнджэщэгъу пэж хуэхъур. Сабийхэр апхуэдэщи, зэи къыпхуэгъэпцІэнукъым: а ціыкіухэм занщізу зыхащіз фэрыщІыгъэр, уи пщэрылъ-къалэнхэр къыпфіэмыіуэхуныр, уи ізнатіэм ізхъуэгъуэтегъэкіыу убгъэдэтыныр. Щыіэщ егъэджакіуэ, сытми махуэр игъакіуэрэ и унэм екІуэлІэжу, и улахуэр игъуэм къратмэ, нэгъуэщІ зыгъэгузэвэн и Іуэхум хэмыту лажьэу. Апхуэдэр сабийхэм фіыуэ ялъагъуркъым, зыхэт гупми пщіэ гуэри щиіэкъым. Абыхэм уегупсыса нэужь, Щомахуэ Дусэ къалэн зыщищІыжахэм хуэщыпкъэ, абыхэм хьэлэлу бгъэдэт цІыху пэжщ. Мы бзылъхугъэр зыхуэщхьэх щымы ву, и гумрэ и псэмрэ етауэ, и ІэнатІэм пэрытщ. Пэрытщ и гуащіэм щымысхьу, къыщыгугъхэм ар щІэщыгъуэ, гукъинэж ящищІыну хэту. Уеблэмэ, куэдрэ къыщыхъу щыІэщ, и щхьэ Іуэхур ІуигъэкІуэтрэ лэжьыгъэр япэ щригъэщ. Дусэ и Іэщіагъэр и гъащіэщ, и дунейщ, жыпІэнуми мыбдеж сфІэигъуэщ.

Щомахуэ Дусэ ящыщкъым зи дерсыр фагъуэу, купщІэншэу езыгъэкІуэкІхэм. Ар абы дапщэщи щІэщыгъуэ гуэрхэмкІэ, сабийр дэзыхьэхыну Іэмал зэмылІэужьыгъуэхэмкіэ егъэіэфі, егъэщіэращіэ. А псор къызыхихыни и мащіэкъым абы - ди тхакіуэхэм, усакІуэхэм, лъэпкъым и цІыху пажэхэм я ІэдакъэщІэкІхэм щыщхэр, абыхэм я псалъэ Іущхэр и дерсхэм дахащэу хеухуанэри,

хэкупсэ нэс

абыкІэ егъэбатэ. Апхуэдэу лъэпкъым и тхыдэм, и щэнхабзэм, и хабзэфІхэм хьэлэмэту хэлъыр къыхекъузыкІри ябгъэделъхьэ, абыкіэ щыіэ щапхъэфіхэмрэ щысэхэмрэ къигъэсэбэпурэ. Ябгъэделъхьэ ныбжьыщІэхэм дэзыхьэх бзэ къабзэкІэ, бзэ къулейкіэ, бзэ шэрыуэкіэ.

Щомахуэ Дусэ зэфlэкlышхуэ зиlэ егъэджакІуэфІщ. Абы и ехъулІэныгъэфІхэм яшыщщ «Си бзэ - си псэ, си дуней» хэгъэгупсо зэпеуэм, апхуэдэуи «Илъэсым и егъэджакіуэ» щіыналъэ зэхьэзэхуэми ехъуліэныгъэфіхэр иізу зэрыхэтар. Щіэблэр егъэджэнымрэ гъэсэнымрэ хилъхьа гуащіэм папщіэ абы къыхуагъэфэщащ «Урысейм егъэджэныгъэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ» ціэ лъапіэр, Хьэтіохъущокъуэ Къазий и цІэр зезыхьэ Адыгэбзэ Хасэм и ФІыщІэгуапэ тхылъыр, Тэрч щІыналъэм егъэджэныгъэмкіэ и Іуэхущіапіэм и Щытхъу тхылъыр, нэгъуэщІхэри. Анэдэлъхубзэм е лъэпкъ щэнхабзэм ехьэліауэ щіыналъэми хэгъэгуми щызэфlах сыт хуэдэ зэхыхьэхэми жыджэру хэтщ Дусэ, сыт щыгъуи къыхэщу, и зэфіэкіхэр щигъэлъагъуэу. Мы егъэджакіуэ щэджащэм и лэжьыгъэфіым щыхьэт хуохъу и еджакіуэ ціыкіухэр щіэхщІэхыурэ щІыналъэпсо, хэгъэгупсо олимпиадэхэм, зэпеуэхэм, зэхьэзэхуэхэм къыщахь увыпіэфіхэри.

Дусэ и хьэлкІэ апхуэдэщи, дэтхэнэ зы еджакІуэми и гур хузэІухащ, дэІэпыкъунуи хьэзырщ. Апхуэдэуи егъэджэныгъэ Іэнатіэм пэрыхьагъащіэ егъэджакіуэ щіалэхэми и лэжьыгъэм къыхиха ІэпэІэсагъэ инымкІэ дапщэщи ядогуашэ.

ФІыуэ илъагъу ІэнатІэм пэрыт дэтхэнэ цІыхуми и насыпщ. Щомахуэ Дусэ а насыпыр натіэ зыхуищіахэм ящыщщ. Абы хуэдэ егъэджакіуэфіхэр шыіэху, адыгэбзэр зэгуэр бгъунлъэну фІэщщІыгъуейщ.

Си тхыгъэм и кlэухыу Дусэ узыншэу, бын гуфІэгъуэм хэмыкІыу, зыпэрыт ІэнатІэм щехъулІэу иджыри илъэс куэд псэуну, лэжьэну сохъуэхъу!

ПСЫГЪУСЭ Симэ.

Дунейм щыхъыбархэр

Илъэсым и Іыхьэ щанэм нэблагъэр зыгъэпсэхугъуэщ

УФ-м Лэжьыгъэмрэ цІыхухэм социальнэ и лъэныхуэкіуэ илъэсым зыгъэп- хэткъым. сэхугъуэ, лэжьэгъуэ махуэхэу щытынухэр. Къызэри щэбэт-тхьэмахуэхэри лъыкіуэкіэ дыдэсынущ. зэхэту махуи 118-кІэ дыдэсынущ - ар илъэсым и Іыхьэ щанэм ноблагъэ.

лъагъуэмэ, илъэсыщіэ къи- хэр ціыхухэм я унагъуэ, хьэнум и япэ махуи 8-р зы- хадэ Іуэху щащ Іэфыну гъагъэпсэхугъуэщ. Щіышылэм тхэм, гъэмахуэм ягъэіэпапхуэдэ махуэу 15 хеубыдэ. хъуэну жэрдэмхэр къы-Мазаем, Хэкум и хъума- халъхьэ илъэс куэд хъуауэ, кіуэр щагъэлъапіэ 23-нэ ауэ абы къикі щыіэкъым. махуэри хэту, и зыгъэпсэху- УФ-м ЭкономикэмкІэ и гъуэхэр 9 мэхъу.

махуэм ехьэліа дауэда- вэ Маринэ мы гъэми къыпшэхэр гъатхэпэм и 6 - 8-хэм хилъхьат апхуэдэу ящ ыну, къриубыдэу екіуэкіынущ. ауэ Іуэхур зэрыщытауэ ЗэкІэлъыкІуэу махуищкІэ къагъэнэжащ.

дылэжьэнукъым накъыгъэм и пэщІэдзэми - 1 -3-хэм, Лэжьыгъэмрэ Гъатхэмрэ я махуэм и фІыгъэ-

хахынущ - накъыгъэм и 7 -Урысейм и махуэ мэкъуауэгъуэм и 12-р тхьэмахуэу хуозэри, абы и пэ ит шэбэтми, къыкІэлъыкІуэ блыщхьэми дыдэсынущ.

ТекІуэныгъэ иныр

гъэлъэпІэнми махуищ ху-

ИужькІэ, щэбэтхэмрэ тхьэмахуэхэмрэ фіэкіа дыдэмысу мазиплі екіуэкіыкъуэкіэ къащхьэщыжы- нущ - бадзэуэгъуэ, шыщнымкіэ и министерствэм хьэуіу, фокіадэ, жэпуэгъуэ хэіушіыіу ищіащ дызы- мазэхэм махуэшхуэ зыри

ЦІыхубэ зэкъуэтыныгъэм и махуэ щэкІуэгъуэм и 4-ри рабжамкіэ, махуэшхуэхэ- къыхиубыдэу махуищ зэкіэ-

Илъэсыщіэм и пэщіэдзэм цІыхухэр зэрыдагъэс зэманыр ягъэмэщІэну, я щхьэ здахьын ямыщІэу, зэ-НЭХЪ зэхэхауэ къэбгъэ- шу унэм щыщІэс махуэшкол нэхъыщхьэм и ка-ЦІыхубзхэм я дунейпсо федрэм и унафэщ Баянохузэфіэмыкіри арат, ауэ мы щагъэлъапіэ Ботсванэм къыщагъуэтам ныгъэмрэ демократиемрэ зыкІи зихъуэжакъым.

яхузэхуэгъэхъуркъым: сыт къызэрагъэпэщащ. хуэдэ щіыкіэкіэ ар улъэіэсыфын, къыщІэпхыфын хуэдэу щІым къызэрыдэкІуеяр? Абы и жэуапыр къалъыхъуэурэ нэгъуэщІ гъэщІэгъуэн куэдым зэрынэсынум шэч къытра-

◆Географие хъыбарегъа-

+Азербайджаным и гуфІэгъуэщ - лъэпкъ къэщІэрэщІэжыныгъэм и ма-

и махуэр ◆Къыргъыз кином и ма-

√Чехиемрэ Словакиемрэ [Лъэпкъ Іущыгъэ:]

Анэ здэщыіэм сабии щыіэщ.

ТхылъыщІэ

Дуней псом щыцІэрыІуэ ди лъахэгъу сурэтыщІ

Пащты Герман и ныбжьыр илъэс 80 ирикъуащ

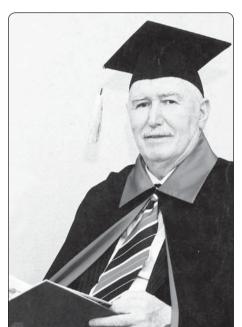
УФ-м и цІыхубэ, КъБР-м щІыхь зиІэ я сурэтыщі, республикэм и Къэрал саугъэтым и лауреат, ХудожествэхэмкІэ Урысей Академием и член-корреспондент, ЩІДАА-м и академик, Красноярск Ксилографиемкіэ щыіэ школым и къызэгъэпэщакіуэ икіи и унафэщі, профессор, республикэм исхэр зэрыгушхуэ, дуней псом къыщацІыху художник Пащты Герман и ныбжьыр щэкІуэгъуэм и 9-м илъэс 80 ирикъуащ.

ГЕРМАН пасэу дихьэхат сурэт щІыным, зыми абы хуримыгъэджами. Нэхъ иужьы у к і у нагъуэм и гъусэу къалэм къыщыІэпхъуам, Сабий творчествэмкІэ республикэ унэм щыІэ гупжьейм зыхригъатхэри, егъэджакІуэ Ткаченкэ Андрей и гъэсэнхэм ящыщ зы хъуащ. Пащтыр илъэс 26-м иту СССР-м и СурэтыщІхэм я зэгухьэныгъэм хагъэхьащ. И сурэтхэр къытехуащ «Дружба народов», «Ху-«Известия», «Советская культура», обозрение» газетхэм.

1968 - 1974 гъэхэм абы и щІэныгъэм зэрахилъхьэри. урысейпсо, союзпсо, дунейпсо выс- пэрысщ. Уралым къыщыщІэдзауэ гъэхэр утыку къыщрехьэ нобэми.

жьэу щытащ. Иджыри дунейм къытемыхьа, зыми имылъэгъуа тхы- гъэмрэ теухуа тхыгъэ. лъыщІэхэр япэу щІэзыджыкІыр арати, сурэт щІэщыгъуэхэр яхуищІырт.

гъуазджэхэмкІэ щыІэ музейр, Москва гъуазджэхэмкіэ еджапіэ нэхъыщхьэ- фіэр. Гукъинэжт абы и «Ленинград», хэр къэзыухахэр иджы Герман и деж щоджэ. КъищынэмыщІауэ, Якутием, Гог», «Макъамэ» зыфІища сурэт-Бурятием, Тыва, нэгъуэщІ щІыпІэ- хэр, нэгъуэщІхэри. Абы лъандэрэ хэм щыщ, лъэпкъ зэмыл/эужьы- ди хэкуэгъу художникым и лэжьыгъуэхэм къыхэк а куэд щ эныгъэм хуэ- гъэхэр дуней псом и щ ыналъэ куэпабгъэу къакіуэурэ Герман и мас- дым щигъэлъэгъуащ. щіыхь тхылъ. терскойр къаух. И гъэсэнхэр, къанэ щыхынцы куэди къыхуагъэфэщащ. щагъуэ щымы ву, псори Сурэтыщ Іпрофессорщ,

Ди

Красноярск и «Поликор» тхылъ те-КъуэкІыпІэ Жыжьэм нэс, Улан-Удэ дзапІэм экземпляр 300 хъууэ къыщы- ригъэгугъар. Абы теухуа хъыбарыр хьащ Пащты Герман и школыр къыралым щиІэ увыпІэмрэ зыужьыны-

> иныр, и творчествэр зэрыкупщІа-«Щихухэр», «Іуащхьэмахуэ», «Ван

Гъуазджэм и жанр зэмылІэужьыя зэгухьэныгъэхэм хэтш. Зыб- гъухум хуэlэкlуэлъакlуэ дэтхэнэ зы доцентщ. сурэтыщіми иіэщ зыхилъхьэ щы-Герман иригъэджахэр урысей, ду- мыlэу илъагъу зы унэтlыныгъэ. Пащнейпсо гъуазджэм екјуу, дахэу хы- ты Герман и дежкіэ ар пхъэм тхып-

тов дэт художественнэ училищэм. хъэщ и студентхэм адыгэ хабзэр лъэпкъым щыхигъэхъуащ Украинэм Фёдоров къыдэгъуэгурыкІуэ хабзэхэм ахэр Иван и ціэр зэрихьэу щыіэ полигра- зэрыщыгъуазэм имызакъуэу, зэфие институтым. 1964 гъэм къыщы- рагъэзащ!эми к!элъоплъ. Псалъэм щіэдзауэ и лэжьыгъэ щхьэпэхэр щи- папщіэ, щыщіыхьэкіэ къэтэджурэ гъэлъэгъуащ щІыналъэ, республикэ, гуапэу сэлам кърах, Іэнэм хабзэм тету вюрэ 1000-м къыщыщІзупщІзм, ар

щегъэжьауэ Якутск щиухыу и лэжьы- дэкІа тхылъ гъэщІэгъуэным хагъэ- ялъигъэІэсащ Челябинск, Уфа, Мос-Герман Налшык щыщыпсэуам зэрызэригъэпэщам, ксилографием и Якутск, Иркутск къалэхэм, Тывам, «Эльбрус» тхылъ тедзапіэм дэла- лъабжьэм, а унэтіыныгъэм ди къэ- Германием, нэгъуэщі щіыпіэхэм Пащтым и япэ выставкэ Налшык къыздыхихым, гравюрэхэм я бжыкъыщызэІуихам утыку къыщрихьат и гъэр 1000 ирикъуа нэужь, и зы лэжьы-Санкт-Петербург Репиным и ціэр сурэт 73-рэ. А выставкэм наіуэ гъэ щіигъужащ, «гравюрэ 1001-рэ зэрихьэу дэт институтыр, а къалэм къищlат Герман и зэфlэкlыр зэры- ирехъу», - жиlэри. Китайхэм апхуэдиз

къахэзыгъэщщ сурэтыщІ щІэщыгъуэщІу зэрыщымытыр. Абы и гравюрэхэр тхыгъэм зэрыщыту къытрищІыкІыркъым, атІэ усакІуэм и гупсысэм езым и Іуэху еплъыкІэр хуэм-хуэмурэ хеухуанэ. Къэбгъэлъагъуэмэ, игъэщІэрэщІэну тхылъхэр къыщыхихкІэ усэхэм нэхъ дахьэх. Нэ-

хъыфІу илъагъу усакІуэхэм ящыщщ

КІыщокъуэ Алим, Кулиев Къайсын,

Бещтокъуэ Хьэбас, Лермонтов Миха-

ил, Пушкин Александр сымэ. Иужьрей илъэс тющым дунейм къытехьащ Герман игъэщІэрэщІа тхылъ щэщіым щіигъу. Дэтхэнэ зыми абы хелъхьэ и псэм щыщ Іыхьэ. Лермонтовым и поэмэхэм илъэситхум къриубыдзу гравюрэ 40-м нэблагъэ триухуащ Пащтым. Пушкиным и «Тхыгъэ къыхэхахэм» илъэсипщІкІэ елэжьащ, гравюрэ зыбжанэ хуищІу. Красноярск дэт Политехникэ университетым и юбилейм ирихьэліэу напэкіуэці 400-м нэблагъэ хъууэ къыдэкІа тхылъым ихуа сурэтхэм елэжьащ. Апхуэдэу адыгэліым къыдигъэкlащ «Ксилографы Красноярска» альбомыр, пэублэ псалъэр шІыналъэм и губернатору щыта Хлопонин Александр ейуэ. Лэжьыгъэр зи жэрдэмыр Герман и къуэ Пащт-Хъан Алимщ. Тхылъым ихуащ Герман и лэжьыгъэу 800-м нэблагъэ. Ксилографие, линогравюрэ, акварель, живопись, керамикэ, феррографие жыпІэми, абы куэд къызэщІаубыдэ.

Зэгуэрым Китайр Пащтым и гразыпэмылъэщыну бжыгъэу лъытэри, лэжьыгъэ боо-кіэт къызэ Санкт-Петербург, щыпсэу и гъэсэнхэм. Къагъэхьа лэжьыгъэхэм яхэплъэурэ, нэхъыфІхэр гравюрэр абдж рамкэхэм ирагъэувэри. «1001 гравюра Красноярской студии ксилографии Германа Паштова» гъэлъэгъуэныгъэр къызэІуахащ. И гъэсэнхэм я гъусэу Паштыр абы щыгъуэ ирагъэблэгъат Харбин къалэм.

Къэралыгъуэм и махуэр бгъэлъэпіэн щхьэкіэ, іэмал имыізу и гербыр, ныпыр бгъэлъэгъуэн, гимныр жыпІэн хуейщ. Пащты Германрэ и ныбжьэгъу балъкъэр щІалэ Аккизов Екъубрэ зэгъусэу ящІауэ щыта гербыр 1997 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и Парламентым къищтащ.

Пащты Герман илъэс куэд щ ауэ Красноярск щопсэу икІи щолажьэ. Абы зэрыжиlэмкlэ, и лъэр щlыпlэ куэдым нэсми, къару нэхъыбэу къыхэзылъхьэр, гукъыдэж къезытыр Хэкум къэкlуэжурэ зэрыщы эращ. Германрэ и щхьэгъусэ Жаннэрэ зыпхъурэ зы къуэрэ яІэщ - Лилиерэ Алимрэ. Герман и къуэ Пащт-Хъан Алим и адэм и лъагъуэм ирикІуэжащ. Ар КъБР-м и цІыхубэ сурэтыщіщ.

Пащтыр зыми емыщхь, зи лэжьыгъэхэр ІэзагъкІэ псыхьа, гъуазджэм и лъагапіэм нэса сурэтыщіщ. Герман и лэжьыгъэхэр цІыху псоми яхуэгъэзащ икіи щіэупщіэшхуэ яіэщ. Ахэр къэрал музейхэм щахъумэ, цІыху щхьэхуэхэм я гъэтІылъыгъэхэм хэлъщ. Нэхъыщхьэращи, абы и ІэщІагъэмкІэ цІыхухэм дэрэжэгъуэ ярет.

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

Псэм къыІэпыкІ пшыналъэхэр

Апсэ Дианэ Къэрэшей-Иэрджэсым, Черкесск Шэрджэсым, къалэм, щыщщ. Ди республикэм щопсэу, щолажьэ. Зэрыціыкіурэ адыгэ ма-къамэм щіэдэіун фіэфіщ, абы шыщІапІыкІащ унагъуэми щеджа макъамэ школми.

Нанэ и пшынэм ІэфІу сипсыхьырт...

- Си анэшхуэ Тохъутэмыщ Лейла пшынауэу щытащ. Сыщыціыкіум сфіэфіу седајуэрт нанэ зэуэ макъамэхэм. Сыбгъэдэтіысхьэрти, пшынэ іэпэр зэригъэти, пшынэ Іэпэр зэригъэ-джэгум сыкІэлъыплъырт. ИтІанэ, зезгъэщхьыну сы-хэтт. Абы сипсыхьауэ къы-щІэкІынущ. СыцІыкІуу пшынэр ныбжьэгъу схуэ-хъуащ. Адыгэ пшынэм и макъыр си тхьэкІумэм ит зэпыту сыкъыдэкІуэтеящ.

Си гъэсак Іуэхэр щапхъэт

- ИлъэсиплІ сыхъуу сагъэ-кІуащ Къэрэшей-Шэрджэпшынауэ щагъасэу япэу зэхаша гупым. Гъуаджэ Галинэ деж щезгъэжьащ. Абы езым сабий уэрэд цІы-кіухэр етх. Тіэкіу сыкъы-дэкіуэтея нэужь, илъэси 7-м ситу, Ажийбэч Валерэ и зыщызгъэсэн щіэздзащ. Абы щыгъуэ къызгурыІуэпат адыгэ пшынэм си гъащІэр еспхыну сызэрыхуейр. Валерэ зэпымыууэ пшыхьхэм дыхигъэтырт, дипшыкхэм дыхигъэтырт, дигъэгушхуэрт, «Меркурий» ансамблым арат сыхэзышар. Нэхъри зызужьыну сыхущ!экъурти, Абхъазым макъамэмк!э и колледжым сыщ!эт!ысхьащ. Пшынауэ ціэрыіуэ, композитор Хъунцарие Уэтэр си егъэджакІуэу колледжыр къэзухри, Къэбэрдей-Балъкъэрым сыкъэкіуащ - Кавказ Ищхъэрэм Гъуазджэмкіэ и институтым сыщіэтіысхьащ, Кхъуэжь Мадинэ и гупым сыхэсащ. Куэдым хешІыкІ Мадинэ, и гъэсэнхэми ар ябгъэдилъхьэн папщІэ Іэмал гъэщІэгъуэнхэр къегъэсэбэп. Псом хуэмыдэу ІуэрыІуатэ макъамэм щыгъуазэщ, езыми зэхуехьэс.

Кавказым и щІыналъэ псоми къикІа студентхэр еджапІэм дызэхүишэсат ПщыхьэщхьэкІэрэ пшынэ уэрэд жытlэрт, адыгэ джэгу тщlырт -щхьэж зыхуэlэижь къэдгъэ-лъагъуэрт.

НэхъыжьыфІхэр

- Си гугъэмкІэ, пшынэм адыгэ макъамэ къыщибгъэкІым деж пшынауэ нэхъыжьхэм я щапхъэм къытекІын хуейщ. АбыкІэ щапхъэщ КъБР-м щыщу Къашыргъэ КІурацэ, КъШР-мкІэ Ерыж Зулий, Цекъ Зэрылэ сымэ. Институтыр къыщызухми, шІэныгъэ лэжьыгъэр зытеухуауэ шытар араш: Къашыргъэ Кіурацэрэ Ерыж Зулийрэ я творчествэрт. СфІэгъэщІэгъуэну селэжьащ. Зы зэманым хэпсэукіа пшынауитіым я макъамэ Іэмэпсымэ джэгукІэр зэзгъэпщащ. Гу лъыстащ: Къашыргъэмрэ Ерыжымрэ зы макъамэм еуэу чэзууэ уедэІуамэ, еуэр дэтхэнэрами зэхэбгъэзэрыхьырт - я гъэзэщІэкІэр Иджы тыншу зэхыбоціыхукі Къэбэрдей-Балъкъэрым щыщ пшынауэм и макъамэ къигъэкІыкІэмрэ шей-Шэрджэсым щыщыр зэреуэмрэ. Щхьэж и гупсысэ щІилъхьэ хъуащ макъамэм. Ари хъарзынэщ. «Бзабзэ»

- Къэбэрдей-Балъкъэрым еджакіуэ сыкъызэрыкіуэрэ

шыкІэпшынэ сеуэфу Еуаз Зубер и деж зыщызгъэсэну. Ар Іуэху сымыщІурэ, еджэным сыкъыдэмыхуэурэ, 5-нэ курсым сынэсащ. ЕджапІэр къэзухмэ Къэрэшей-Шэрджэсым згъэзэжын хуей хъунути, шыкІэпшынэми сыхэкІыжынут. Зэманыр къыщыскІэ-щІикъузэм, Зубер и деж сыкІуащ. Абы щыгъуэ Еуаз пшынауэ-шыкІэпшынауэ гуп къызэригъэпэшырти, абы къысхутепсэлъыхьащ, сыхыхьэнуи сригъэблэгъащ. Сэри арэзы сы-«Бзабзэ» гупыр занщІэу

къыщацІыхуащ ди республикэми, къуэш республикэхэми, хамэ къэрал щыпсэу ди лъэпкъэгъухэри гупым къыщІэупщІэ хъ́уащ. Иджыпстуи сызыхэт «Бзаб-зэ» гупым 2015 гъэм япэу концерт щыттауэ щытащ ХьэтІохъущокъуэм жыг хадэм. ЩІыуэпсым дыхэту, хьэуа къабзэкІэ дыбауэрэ уафэ къащхъуэр тлъагъуу концертыр зэрекіуэкіар гукъинэт. Гъэмахуэ пшыхьэщхьэ дахэм паркым итхэм я гум дехуэбылІэнщ жытІэри, Туэху тщТауэ арат

Концертым кlэщlу иужь иту гупыр Тыркум дыщы-хьэщlащ. Хьэтlохъущокъуэм и жыг хадэм щытта концертым еплъа нэужь, филологие щІэныгъэхэм я доктор Бакъ Зерэ Еуаз Зубер къыжри ащ Тыркум ишэну щІалэгъуалэ гуп зэрызэхуишэсыр икІи гупым дахыхьэну зэригуапэр. Тырку республикэм и къалэ, къуажэ куэдым щыдгъэІуащ адыгэ пшынэмрэ шыкІэпшынэмрэ я макъыр. Тыркум Гъэзиуэсмэн пэщэ (Gaziosmanpasa Universitesi) университетым концерт щытта нэужь, абы еплъахэм зыкъытхуагъазэурэ дгъэзэщІа макъамэхэм я тхыдэм, дызэреуэ щІыкІэм теухуауэ куэдым щІэупщІахэт. Нэхъыбэу дгъэзэщІар макъамэхэрт, нэхъапэм хъыбар щахуэтщІым, дауи, телъыджэ ящыхъуащ. Мы хьэнэ иІэщ узэуэ макъа-

мэм и тхыдэр пщІэным абы щыгъуэм ар псэкіэ зыхыбощіэри. А бгъэзашІэм лъагъуныгъэрэ уи щыщ хэплъхьэмэ, къохъулІэнущ.

Пшынауэ цІыкІухэр согъасэ

- Eyas Зуберрэ сэрэ мызэ-мытІзу Германием драгъэблэгъащ адыгэм и макъамэ Іэмэпсымэхэр абы щыпсэу ди лъэпкъэгъу щІалэгъуалэм едгъэцІыхуну, еуэкІэм хуедгъэсэну. Сэ - пшынэм, Зубер - Іэпэпшынэмрэ шыкІэпшынэмрэ щэхухэм хуедгъэджащ ныбжьы́щІэхэр. ГъэщІэгъуэну къызэгъэпэщат Іуэхур. Дерсхэр зэфІэкІа нэужь, Адыгэ Хасэм деж пшынауэ пшыхь щедгъэкіуэкіыжырт. Абдежым дэ едгъэджахэр зэдгъэса къафэхэм щеуэрт. Гухэхъуэт абыхэм уахэп-

Налшыки цІыкІухэр щыхузогъасэ. пшынэм СфІэфІщ, си гуапэщ садэлэжьэну. Я ехъулІэныгъэхэм сыщогуфІыкІ.

«Абазэ-адыгэ къафалъэхэр»

Мы гъэм и гъатхэпэм «Абазэ-адыгэ къафалъэхэр» зи фІэщыгъэ си тхылъыр къыдэкІаш. Абы къафэ зэмылізужьыгъузу 91-рэ ихуащ. Тхылъыр къыдэихуащ. Тавльыр кырды кіыным хуэщхьэпащ Хъу-рей Феликс, нотэхэр зэпэщ хъунымкіэ къыздэіэпыкъыздэІэпыкъуащ Хьэіупэ Джэбрэіил, къафэхэм я зэкіэлъы-кіуэкіэмкіэ чэнджэщэгъу схуэхъуащ Думэныщ Ізулэ-дин, макъамэхэм селэжьыху си гупсысэхэр есхьэліащ Еуаз Зубер. Адыгэб-зэкіэ тхыгъэр зэригъэзэхуащ Езауэ Мадинэ, абазэбзэмкіэ - Апсэ Фатіимэ. Иджы етІуанэ тхылъым

Макъамэмрэ сэрэ дыкъызэхуонэ

Пшынэ сеуэу е уэрэд жысізу утыкум сыщитым макъамэмрэ сэрэ дыкъызэхуонэ. Сэ макъамэм сыхэту аракъым, атІэ макъамэр езыр сэ сщыщ хъуакІэщ. Пшынэрси гум, си псэм къоІэзэ. Зэгуэр зэ щІопщакІуэ́ гъуазджэм и лъахэм иджэрэза цІыхур абы къыхэадыгэр сымаджэм зэре- кыжыфыну си фіэщ Іэзэу щытахэрт. Абы и хъуркъым. Ар гъащіэ гъусэ

ГУГЪУЭТ Заремэ

Къуажэхэм псы яІэн папщІэ

Бахъсэнёнок къуажэм зэпымыууэ псы иІэным ехьэлІа ухуэныгъэ лэжьыгъэр и кіэм нэсащ. А Іуэхур зэфІэха зэрыхъуар къипшыташ Бахъсэн район администрацэм и Іэтащхьэ Балъкъыз Артур.

«ПСЫ къабзэ» федеральнэ проектым хыхьэ «Экология» лъэпкъ проектым щыщ зы Іыхьэт метр псы къыщІэжыпІэ ухуэныр. Абы псыкІэ къызэригъэпэщынущ бжьамий нэхъыщхьэр, Бахъсэн къалэм и цІэр зезыхьэ уэрамым нэсыху. А проект дыдэм хыхьэу километри 6 зи кІыхьагъ бжьамийр щахъуэжа, БыкІэм и зезыхьэ уэрамри цІэр къызэщ Іиубыдэнущ абы.

Къуажэм и унафэщІхэр я гъусэу тепсэлъыхьащ къуажапщэм псы яІэн папщІэ 2022 гъэм щІэн хуейхэм.

Дызэрыт илъэсым зи гугъу тщІы лъэпкъ проектыр щагъэзащІэ Бахъсэнёнок, Кыщпэк, Къулъкъужын Ипщэ къуажэхэм. Псы зэрыкІуэ бжьамийуэ жылэхэм щахъуэжым и кlыхьагъыр километр 17 мэхъу.

> ЧЫЛАР Аринэ, Бахъсэн район администрацэм и пресс-ІуэхущІапІэ.

«Адыгэ щэнхабзэ хышхуэр «шниеІш едь ид

Псалъащхьэу къэтщта псалъэухар фіэщыгъэ хуэхъуащ дызэрыт илъэсым дунейм къытехьа тхылъым. Ар и Іэдакъэщіэкіщ Тыр-кум къыщыхъуа, Мюнхен щыіэ Адыгэ Хасэм и къудамэм и тхьэмадэу илъэс куэдкіэ лэжьа Къардэн Хьусний.

ГЪАЩІЭ къэзыгъэщіа ціы- піэ» Іыхьэм. - Уэсмэн пащхур зэрысабийрэ и нэгу щІэ- тыхьыгъуэм (нобэрей Тыркіа дунейм и щытыкіэм зэрызихъуэжам щриплъэкІэ, сэтей къимыщІынкІэ Іэмал гуплІэ. Аращ Къардэн Хьусний и тхылъым гукъэкІыж къудей фІэпщыну ущІытемыгушхуэр. Тхыгъэр япэ щхьэм къызэрыбгъэдэкІым къалэухуещІ. НыбжьыщІэхэр зыщІ́эгъэтэджыпхъэ дерсу тхьэкІумэм къоІуэ Хьусний и хабзэ зэпкърыхыкІэр. Абы и уасэр, шэч хэмылъу, инщ, сыту жыпіэмэ, напэкіуэці 200-м нэблагъэ тхылъ Іыгъышызэхүэхьэса хъуащ адыгэ щэнхабзэм и дауэдапщэ лъэныкъуэри лъэпкъым и цІыху хэтыкІэм щІэлъ мыхьэнэри.

«ТыркубзэкІэ тхауэ адыгэбзэм къизгъэзэгъа «Адыгэ щэнхабзэ хышхуэр ди адэ шІэинш» тхылъыр зытеухуар ди лъэпкъым Хэкум къыздрихыу хамэ щІыпІэм щихъумэфа хабзэращ, - щетх пэублэм тхылъым тэрмэш хуэхъуа Емуз Баязыт. - Къардэн Хьусний зытепсэлъыхьыжыр адыгэхэр Уэсмэн пащтыхьыгъуэм нэужь, зэхъуэкІыныгъэ хамылъхьэу илъэс куэдкІэ ягъэзэщ а зэхэтык э, Туэхузехьэкіэ, зэхущытыкіэхэрщ. Нэхъыбэу къыхэщыр Гёксун, Афшин-Джылахъстэней, Анзорей жылагъуэхэм щып-

сэvа адыгэхэм я дуней тетыкІэращ». лъытапхъэщ зэдзэкlaкlуэм езыр икlуэту тхакІуэр къытхуигъэкІуатэ пэтми, тхыгъэр Емузым и адыгэбээ нэгъэсамкІэ шэрыуэу анэдэлъхубзэм къигъэзэгъа зэрыхъуам. КъалэцІэхэмрэ щіыпіэціэхэмрэ іуэхур щекіуэкіыр Хэкур зэрыармырар уи фІэщ ящІми, Хьусний къиІуэтэж хъыбархэм «тырку акцент» ящІэлъкъым, нэгъуэщіу жыпіэмэ, хамэм къиІуэтэжу уи нэгу къыщІэувэркъым.

«Сэ сы-Хьуснийщ, Къардэнхэ сащыщщ. Си унагъуэцІэр Гёзташщ, - дыкъыщоджэ «Си сабиигъуэ, си къежьа-

кум) къэІэпхъуа Къардэн Анзор срикъуэрылъхущ. Анзорейкіэ (Шыкіуртіакъей) зэзимы!э гупсысэхэр къыто- джэ, тыркум щы!э адыгэ къуажэм сыкъыщалъхуащ».

лэмым зи дзыхь езыгъэза тырку джылахъстэней тха-Дауи, и Хэкур гум кІуэр? мыр зыІыгъым уэршэрэгъу изымыгъэху хабзэрщ. Псалъащхьэхэм дриплъэмэ, тыншу къыдгуроlуэ «Адыгэ хабзэм и къежьапІэр унагъуэращ», «Адыгэ щэнхабзэм щІалэгъуалэр зэрыхэтыр», «Адыгэхэм я унагъуэ щІыкІэр», «Адыгэхэр лъыхъу зэрыкІуэр», «Нысашэ джэгум и екlуэкlыкlэр», къинэмыщІхэр. Хьусний и тхылъыр зыгуэркІэ поджэж Хэкужьым къыщежьа дауэдапщэхэм хамэ щІыпІэм щагъуэта-щамыгъуэта зэхъуэкІыныгъэхэр къызыхэщ, Тэгъулан Екъуб и тхыгъэхэм. Зэремыщхыыр Къардэныр зыгуэр къигупсысыным, и тхыгъэм щІэщыгъуагъ хилъхьэным емылІаліэу, итхыр гукъэкіыж къудейуэ зэрыщытырщ, и нэгу щІэкІам и щыхьэту езыр къызэрыувыжырщ. Аращ ар нэхъыбэу «мемуар» лізужьы гъуэм щіыхуэкіўэр.

Лъэпкъым зи псэр етауэ псэуа щІалэр, и чэзу къэсри, Адыгэ Хасэхэм гъуэгу щагъуэтыжа лъэхъэнэм хиубыдащ. Хьусний ябгъурытащ Хэкуми, Тыркуми, Европэми Адыгэ Хасэхэр щызэфІэзыгъэувэжахэм, иужькІэ къыхуагъэфащэри, Мюнхен щылажьэ ДАХ-м и къудамэм тхьэмадэ хуэхъуащ. Абы и фІыгъэкІэ тхылъеджэм и нэгу щІокІ «адыгэ Іуэхум» Хэкуми хамэ щІыналъэхэми щича лъэбакъуэхэр.

Илъэс зыбжанэ дэкІмэ, мыпхуэдэ тхылъхэр лъэпкъым и тхыдэмрэ щэнхабзэфІэзыгъэувэжынухэм дыщэ плъыжьым ещхьу къалъыхъуэнущ. Ноби ар тіуащіэ-щащізу гъэщІэгъуэн ещІ и Іэмэпсымэр хамэбзэу зэрыщымы-

ГукъэкІыжхэмрэ хабээмрэ къадэкІуэу, зи гугъу

тщІы тхылъым ихуащ адыгэ шхыныгъуэхэм къыдэгъуэгурыкІуэ дауэдащагъэзащІэ мыхьэнэр. Апхуэдэхэм я щап-«Нэгэгъур хабзэм къызэрыхыхьар», «Адыгэм я Іэнэ щысыкІэр», «Іэмал имыІэу ныш щlау кІыр» хуэдэ Іыхьэхэр.

Къардэн Хьусний и тхылъым пэублэ дахэ хуащІащ тхылъ еджэн зи хьэл адыгэ псоми фІыуэ яцІыху Шэуджэн Джэудэт, ХьэцIыку Pae, Къаныкъуэ Заринэ, Хъуажь Фахъри, Емуз Баязыт сы-

МащІэу уагъэнэщхъей Хэкум имыс адыгэхэм я ІэдакъэщІэкІхэм. Зы лъэныкъуэкlэ - дыгъэм зи щхьэр хуэзыгъазэ сэхураным ещхьу, «Хэку» псалъэм «хабзэр» напэкІуэцІ къэс къыщыдожьу. Ауэ къэкІуэжу хэкурысым бгъурыту щТыр ТэбжьанипщІкІэ къизытхъуну хьэзырхэр сыту мащіэ! Иджыри ліэщіыгъуэ дапщэ текІуэдэну пІэрэ адыгэр и гуращэм и ужь иувэным тегушхуэфу зригъэсэхукІэ? Е а гуращэр имыІэххэу пІэрэ? Щіынальэр и піэ итщ, ціыху и мащіэщ, дэіэпы къуэгъу хуэныкъуэщ. Пщэдейрей ныбгъуэр лъагэlуэу зэрыдгъэлъатэр армырауэ пІэрэ нобэрей зэфІэкІхэм дыщІыхуэбэлэрыгъыр?! Апхуэдэ гупсысэхэри къадоуш Іэмал фиlэххэмэ, къызэгуэфхыну дгъэгушхуэ тхылъым.

«Налшык зымылъэгъуам Кавказыр слъэгъуащ ж́ремыlэ», - щетх абы Къардэн Хьусний. «Налшык щымыпсэуам сыпсэуащ жремыІэ», поджэж абы къалэм дэт жыгхэри, псыежэххэри

цІыхухэри ЧЭРИМ Марианнэ.

Щэнхабзэ унэщІэ яухуэ

«Щэнхабзэ» лъэпкъ проектым ипкъ иткlэ, Дзэлыкъуэдэс Щэнхабзэмкіэ унэ щаухуэ.

КЪУАЖЭМ апхуэдэ ІуэхущІапІэ иІэтэкъыми, дауэдапщэхэр

шрагъэкІуэкІынымкІэ гугъу ехьырт. Дзэлыкъуэ щіыналъэ администрацэм и унафэщіым и къуэдзэ Вындыжь Рузаннэ зэрыжи амкіэ, ціыху 300 зыщіэхуэну ЩэнхабзэмкІэ унэр къызыхуэтыншэу ящІ. Абы къуажэ библиотекэр хэтынущ, хорымкіэ, лъэпкъ, иджырей къафэхэм щыхуагъэсэнущ. Гупжьей яlэнущ сурэт щlыным, уэрэд жыІэным, театр гъуазджэм теухуауэ.

Къуажэдэсхэр мы Іуэхум щогуфіыкі икіи хуабжьу щогугъ къыдэкІуэтей щІэблэм я щэнхабзэ гъэсэныгъэм хуэщхьэпэ-

ЩОМАХУЭ Залинэ.

Спорт

Сабийхэм папщІэ

Дыщэ кІанэ

Бацэ сопхъ,

Цы сопхъэх!

Бацэ сопхъ,

Цы сопхъэх!

Бзу цІыкІур:

Еуэщ-еІэри, зы Бзу гуэрым, пщым и пхъэнкІий идзыпІэм щыулъэпхъащэм-щыулъэпхъащэурэ, зы дыщэ кІанэ цІыкІу къигъуэтащ. Бзу цІыкІум дыщэ кlанэр къищтэри, лъэтэжащ икІи пщым и бжэІупэм Іут жыгым къытетІысхьащи, мэбзэрабзэ, мыр жиІэурэ:

Пщым имыІэ сиІэ

Гуащэм имыІэ сэ сиlэ!

Ар пщыжьым зэхихри, унэlутхэр щlи- щlым Бзу цlыкlум жиlэрт: гъэкІащ:

- А Бзуужь цІыкІум сэ симыІэу иІэр зищІысыр фыкІуи къысхуэфщІэ! - жиІэри. УнэІутхэр щІэжщ, Бзу цІыкІум иІыгъыр зрагъащІэри, къагъэзэжащ:

Уэ, зиусхьэн, уимыlэу абы иlэр дыщэ кІанэщ.

Ар жра!эжа къудейуэ Бзу ц!ык!ур аргуэру къэджащ:

Пщым имыІэ сэ сиІэ!

Гуащэм имыІэ сэ сиІэ! - ФыкІуи къытефх а Іейм и дыщэ кІанэр!

- унафэ ищІащ пщым. УнэІутхэр жэри Бзур къаубыдащ, дыщэ кІанэр къытрахри, пщым къыхуахьащ. АрщхьэкІэ Бзу цІыкІу гуэрыр жыгым къыте-

тысхьэжри, къаджэу щидзэжащ: Къызэфыгъуэри страха,

Къызэижри страха! - Фыкlуи ефтыж! - унафэ ищlащ пщым.

ХъумпІэцІэджхэр

ЦІыкіухэ, хъумпіэціэджым теухуауэ гъэщіэгъуэн,

хъумпіэціэдж мелуан хуэ- Лэжьакіуэшхуэхэщ, щхьэх

зымыбгынэ хъумпіэціэдж гъэ яіэщ - зэхуэгуэшауэ

фІэхэщ

КъарууфІэхэщ

цІэджхэр егъэлеяуэ къаруу-

къаІэтыф, гъуэм яхьыф.

хъумпіэціэджхэми іэщіа-

щхьэж и къалэн егъэзащіэ.

кърехьэліэ.

Шыкіу шхьэкіэ хъумпіэ-

- езыхэм нэхърэ

яшІэркъым. ГъэщІэгъуэнщ: жынущ.

щіэщыгъуэ къэдвгъащіэ, дигу идвгъэубыдэ!

Хъумпіэціэдж

гуащэ яхэтщ Хъумпіэціэджхэм псэу-

піэ ящі щіыр, мывэ лъаб-

жьэхэр, пхъэ зэхуакухэр.

Зы хъумпіэціэджыгъуэм

диз щыпсэункІэ хъунущ.

Абыхэм яхэтщ зэи гъуэр

гуащэ. ХъумпІэцІэдж гуа-

щэр илъэс 30 хуэдизкІэ

псэуфынущ, мыдрейхэм я

пІальэр ильэсищщ.

Дыщэ кlанэр яхьри иратыжащ. Згъэшынэри, къытесхыжа, ЗгъэкІэцІри къытесхыжа!

Нартхэ я гъубжэ щІыкІэр

ужь фызэритыр зыкъевмы-

жари Уэрсэрыжь и ужь щІа-

гъэш, къаз шырыдзэ хуэдэу

Уэрсэрыжь и щхьэ хуэп-

Сыт хэлъ абы, нарт де-

гъащіэ, фыкіэщіэдэіухь,

лэ ираутІыпщхьащ.

сэлъэжурэ мэкіуэж:

Нартхэм мэш ящІэмэ, хуэпсалъэщ, Іуэрбжэрщ, и къызэрахыжын яІэтэкъым, мэшым и ныкъуэр къафыщІыжмэ, и ныкъуэр яфІыхэкІуэдэжырт. Лъэпщ гупсысэщ-гупсысэри, къыхуэгупсыса щыІэкъым.

Тхьэгъэлэдж зыгуэр къытхуигупсысынщ, - жари Тхьэгъэлэдж деж чэнджэщакіуэ кІуащ нартхэр.

- Ар си акъыл зыхэмылъщ, къажријащ Тхьэгъэлэдж. Уэрсэрыжь къафшэ, Уэрсэрыжь дечэнджэщынщ.

Уэрсэрыжь ирагъэджащ: Мэшыр къызэрытхынумкІэ дыночэнджэщынущ,

жари. Уэрсэрыжь къакІуэри, бжэщхьэІум къыщебакъуэм лъэпэрэпащ.

Шынэртэкъым Бзу

ФыкІуи, къэвубы-

ди фіэвгъэж! - уна-

фэ ищІащ аргуэру

Бзу цІыкІур унэІут-

хэм къаубыдри фlа-

гъэжащ. ЩыфІагъэ-

жым мыр жиІэрт Бзу

Си пэ лъы къож,

Си пэ лъы къож!

щІи схуэвгъажьэ а Іейр! - унафэ ищІащ

. УнэІутхэм щафы-

ЖАНЫМ Борис.

ЗэрызэрыщІэ бзэ яІэщ

щыпсэухэм езым я мэ

къым. Жыжьэ ІукІами, тын-

тэрмэшкіэ зэрощіэхэр: я

пащІэр, е я Іэ-я лъэр зэжьэ-

хагъауэ. ХъумпІэцІэджыр

бгъэпіейтея нэужь, пхэ лъ-

акъуэкІэ мэуври, и ныбэр

кърегъэпщ - абы зэрыгуза-

ЛІэужьыгъуэ куэд мэхъу

лІэужьыгъуэу мин 13 хуэдиз

тетщ. Абыхэм ящыщу лІэу-

жьыгъуэ 300-м Урысейм

Зэфіэкі телъыджэхэр

яІэщ

Нэхъ хьэпщхупщ губзы-гъэхэм хабжэ: и щхьэ ку-цІыр клеткэ 250000-у зэ-

щІагъым щыпсэуфынущ,

Іэпсэу-лъэпсэууи къыхэкІы-

Зэрысэбэпыр

сэбэпщ: щІыр ягъэпшэр.

Хъумпіэціэджхэр

Зы хъумпіэціэджыгъуэм

 загъэгъуащэркъым, хами зыхагъэхьэр-

къыщІагъэзэжыфыр

ХъумпІэцІэджхэр

хъумпіэціэдж

Мыдэ схуэффы-

цІыкІур.

пщым.

цІыкІум:

Фыщіын яухри, дзасэм паіуауэ ща-гъажьэм, Бзу ціыкіум жиіэрт:

Ягъэжьауэ пщым щишхым, Бзу цІыкІум

Бзу ціыкіур ишхри, пщыр хущхьащ.

Пщыр щыхущхьэм, Бзу цІыкІур къыжьэ-

дэлъэтыжащ, дыщэ кlанэр къипхъуэ-

тэжри, жыгыщхьэм итІысхьэжащ. Жыгы-

щхьэм итіысхьэжауэ, пщым къыщіонакіэ

аращ.

вэр къокІ.

Дунейм

ущрохьэлІэ.

Си щыб мафІэ изогъэу,

Си щыб мафІэ изогъэу!

Пщым имыІэ сэ сиІэ,

Пщым имыІэ сэ сиІэ!

Пщым и ныбэм гъуэ щызощІ,

Пщым и ныбэм гъуэ щызощ!!

Тхьэгъэлэдж и унэ сыщІоджагуэ, - жиІаш Уэрсэрыжь щылъэпэрапэм.
Зы жьэгъу яхэсти, Уэрсэрыжь къышіэнэкіаш:

- УщІэджагуэркъым, ущІоджалэ, - жери. Ар и щхьэм иригъажэри, Уэрсэрыжь яхэкІыжащ

бжэщхьэІум къыщхьэдэха-- И ужь фиуви фыкІэ-

лъыкІуэ: Уэрсэрыжь щхьэ-

Уэрсэрыжь и ужь ита щІалэр нартхэм яхыхьэжащ. Сыт зэхэпха? - еупщІащ щІалэм

- «Сыт хэлъ, - жиlащ, абы: адакъэкІэ хуэдэу къэгъэши, къаз шырыдзэ хуэдэу дэп-

кІыкІыж». Лъэпщ и кІыщым кІуащ нартхэр:

- АдакъэкІэ хуэдэу къэгъэши, къаз шырыдзэ хуэдэу дэпкlыкlыж, - жари. Лъэпщ гъущl тхьэмпэ

игъэплъащ, хихуурэ адакъэкІэ хуэдэу къигъэшащ, къаз шырыдзэ хуэдэу дипкІыкІыжри, нартхэм къарилэхэ: адакъэкІэ хуэдэу къэ-

- Фрихэнумэ, ар гъубжэщ,

Зэрыбжэ усэ

Яз! Языр шэщ.

- ЯтІыр хьэсэщ. - Яш!

- Ящыр мэлщ.

- ЯплІ - Жэмыр быдзиплІщ.

- Іэр Іэпхъуамбитхущ

- Яx! - Яхыр мэшщ.

- Яблэр бжьын благъэщ.

- Ябл!

- Яир блынщ.

- Ябгъу! Яубгъур алэрыбгъущ.

- ЯпщІ! - ЯпщІыр цыщ.

- Іэгъэбэгуу

Іэгъэбэгум и жэуап

ПыІэжьынэ, Хуабэвэхым ПыІэ хуабэ Пщхьэрыкъуауэ, ЗыбгъэлІыфІу щхьэ ущыт? Уи щхьэ цІыкі́ум Жьы щІебгъэхуу, ЩхьэпцІэу хъуркъэ Губгъуэм уит?! УмыщІэжу, ШынэхъыщІэ, КъызжепІащ Си жагъуэ хъун. И жэуапыр Мырщ уи упщІэм: Лым хуейщ пыІэ

Щхьэрыгъын!

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъыщхьэм щекіуэкі зэпеуэм хыхьэ зи чэзу джэгу-

Пашэм зехьуэж

гъуэхэр зэхэтащ. Абы щызэпеуэ командэхэм я джэгукіэр сытым дежи удэзыхьэхыу, топ дагъэкіхэмкіэ гъунэжу апхуэдэщ. ТІОЩІРЭ еханэ джэгугъуэм хиубыда зэіущіэхэм

ящыщу нэхъ къыхэгъэщыпхъэхэм ящыщщ «Хьэтloхъущыкъуеймрэ» «Родник»-мрэ яйр. Ислъэмей щыІэу «хэгъэрейхэм» я гъуэм жэуапыншэ топих (!) дигъэкlащ зэхьэзэхүэм и турнир таблицэм и ещанэ увыпіэм зыщызыгъэбыда Псынэдахэ и командэм. Зэхьэзэхуэм и кlыхьагъкlэ «Родник»-м и хьэрхуэрэ-

гъуу щыта «Урыхум» ещанэ увыпІэм хуиІа гугъэ псори иджы къэлъэлъэжыпащ. И унэ щыІэу Лэскэн куейм и командэр 2:3-уэ хигъэщІащ «Кэнжэм». «Эльбрус»-мрэ «ЛогоВАЗ»-мрэ Тырныауз щрагъэ-

кіуэкіа зэпэщіэтыныгъэм Бабугент икіа командэр 3:1-уэ щытекіуащ. Апхуэдэ дыдэ кізух бжыгъэкіэ хьэщіэхэр текіуауэ зэбгъэдэкіыжащ «Малка»-мрэ «Псыгуэнсумрэ», «Шэджэм-2»-мрэ «Ислъэмейрэ». Старэ Шэрэдж и «Шэрэджыр» зэхьэзэхүэм зэрыхэ-

кІыжам къыхэкІыу абы хьэрхуэрэгъу хуэхъун хуея «Шэрджэсым» текІуэныгъэр къыхуагъэфэщащ. Иджырей джэгугъуэм хиубыдэу екlуэкlын хуеят «Тэрчымрэ» «Спартак-Д»-мрэ я зэlущlэр, ауэ ар ягъэ-

КъыкІэлъыкІуэ тІощІрэ ебланэ джэгугъуэр щэбэтымрэ тхьэмахуэмрэ зэхэтащ. Абы и зэlущlэ нэхъыщхьэу щытащ зэхьэзэхуэм и турнир таблицэм гъуэрыгъуэурэ бжьыпэр щызыубыд «Энергетик»-мрэ «Тэрчымрэ» яйр.

Зэхьэрхуэрэгъу гуащІэхэм я зэпэщІэтыныгъэр 3:2-уэ прохладнэдэсхэм я текіуэныгъэкіэ иухащ икіи зэхьэзэхуэр иухыным джэгугъуищ фІэкІа къэмынэжауэ турнир таблицэм абыхэм пашэныгъэр щаубыдыжащ. А зэlущlэм «Тэрчым» и хьэрхуэрэгъухэм я гъуэм дигъэкlа топхэм я бжыгъэр 100-м нигъэсащ. Шэджэм и «Шэрджэсыр» 2:1-уэ и унэ щефlэкlащ

Налшык къикlа «Спартак-Д»-м. И унэ щы вабугент и «ЛогоВАЗ»-м топитху худигъэкlащ «Хьэтlохъущыкъуейм». «Шэрэджыр» зэрымыджэгуам и ф!ыгъэкlэ и очко бжыгъэхэм иджыри щы хилъхьэну Іэмал къыхукъуэкlащ «Малка»-м.

Джэгугъуэм и топ нэхъыбэ дыдэ щыдагъэкlащ «Ислъэмеймрэ» «Эльбрус»-мрэ я зэlущlэм. Бахъсэн куейм щыщ командэм и унэ щыгэу и хьэщгэхэм я гъуэм дигъэк а топитхум и жэуапу тырныауздэсхэм къратыжар топиплІ къудейщ.

Псыгуэнсудэсхэр 4:1-уэ я унэ щытекІуащ икІи турнир таблицэм щылъэщІыхьэжащ «Шэджэм-2»-м.

Иужьрей зэlущlэхэм хэзыгъахъуэ зэпыту къекlуэкl Псынэдахэ и «Родник»-р, куэдым зэрыхуамыгъэфэща-уэ, и унэм къыщыхигъэщІащ «Кэнжэм». «Нарт»-ри и унэм къыщыхигъэщІащ «Урыху»-м.

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъышхьэм и тющірэ еханэ джэгугъуэм хиубыдэу екіуэкіа зэіущІэхэм мыпхуэдэ бжыгъэхэр къарикІуащ: *щэкІуэгъуэм* щіэхэм мыпхуэдэ ожыгъэхэр къарикіуащ: *щэкіуэгьуэм* и 7-м: «Шэрджэс» (Шэджэм) - «Шэрэдж» (Старэ Шэрэдж) - 3:0, «Урыху» (Урыху) - «Кэнжэ» (Кэнжэ) - 2:3, «Эльбрус» (Тырныауз) - «ЛогоВАЗ» (Бабугент) - 1:3, «ХьэтІохъущыкъуей» (ХьэтІохъущыкъуей) - «Родник» (Псынэдахэ) - 0:6, «Малка» (Малкэ) - «Псыгуэнсу» (Псыгуэнсу) - 1:3, «Шэджэм-2» (Шэджэм ЕтІуанэ) -«**Ислъ́эме́й**» (Ислъэмей) - 1:3.

ТІощІрэ ебланэ джэгугъуэм хиубыдэу зэхэта зэіущІэхэм мыпхуэдэ бжыгъэхэр къарикІуащ: щэкІуэгъуэм и 13-м: «Шэрэдж» - «Малка» - 0:3, «Шэрджэс» - «Спартак-Д» (Налшык) - 2:1, «Энергетик» (Прохладнэ) - «Тэрч» (Тэрч) - 3:2, «ЛогоВАЗ» - «ХьэтІохъущыкъуей» - 5:0; щэк/уэгъуэм и 14-м: «Ислъэмей» - «Эльбрус» -5:4, «Псыгуэнсу» - «Шэджэм-2» - 4:1, - «Родник» - «Кэнжэ» - 3:5, «Нарт» (Нарткъалэ) - «Урыху» - 1:2.

ЖЫЛАСЭ Замир.

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъыщхьэм зэхьэзэхүэр зэрышекүүэкүыр Командэхэр Дж. Къ. 3. ФІ. Т. О. 22 115-24 69 «Энергетик» 21 19 «Тэрч» 100-23 67 27 115-42 60 «Родник» 74-47 51 68-47 51 «Урыху» 26 27 27 27 27 27 27 27 23 27 27 16 15 15 13 12 «Кэнжэ» 95-70 47 71-74 43 «Ислъэмей» 10 2 «Шэджэм-2» 10 54-52 41 58-74 39 67-72 37 68-71 35 48-52 24 36-91 18 «Псыгуэнсу» 10 «Шэрджэс» «ЛогоВАЗ» 11 10. 11 14 2 «Малка» 11 7 5 3 **2** 1 «Спартак-Д» «ХьэтІохъущыкъуей» 3 19 «Эльбрус» 19 48-107 14 15. «Шэрэдж» 2 | 23 | 36-103 | 8 1 24 40-144 4 16. «Нарт»

Чемпионыр къыхагъащІэ

Щхьэзакъуэ зэзауэхэр щегъэкіуэкіыным хуэщіауэ

Къэзан дэт «Ак Барс» уардэунэм щекІуэкІащ бгырыпх

бэнэкІэмкІэ XIX дунейпсо чемпионат. Саугъэтхэм

щІэбэныну Тэтэрстаным и къалащхьэм къыщызэхуэ-

сат къэрал 36-м я спортсмен нэхъ лъэщхэр. Къэбэр-

дей-Балъкъэрым бгырыпх бэнэкіэмкіэ и командэ къыхэхам и тренер нэхъыжь Гажонов Юрий хъыбар къызэрыдигъэщіамкіэ, республикэм и бэнакіуэхэм

ЗИ ХЬЭЛЪАГЪЫР килограмми 100-м щІигъухэм я гупым щригъэкіуэкіа пэщіэдзэ зэіущіищым шэч къы-

зытумыхьэн текlуэныгъэхэр къыщызыхьа спортсмен

Мысост Мырзэбэч кізух зэпэщіэтыныгъэм зымащіэкіэ

къыщефіэкіащ Къэзахъстаным и ліыкіуэр икіи ды-

Фигу къэдгъэкІыжынщи, 2019 гъэм апхуэдэ зэхьэзэхүэ

Зи хьэлъагъыр килограмм 82-м нэблагъэхэм я

Спортсменхэр зэхьэзэхүэм хуагъэхьэзыращ Чочаев

зэпэщІэтыныгъэм домбеякъ медалыр къыщихьащ

дыдэу Къэзан щекІуэкІам Мысостыр чемпион щы-

чемпионатым медалиті къыщахьащ.

жьын медалыр къылъысащ.

хъуауэ щытащ.

Бэрэгъун Астемыр.

Елдаррэ Умар Залымрэ.

Чыху-чыху, мафІэгу

Бжьыхьэмрэ пщащэ цІыкІумрэ.

Сурэтым щыфлъагъур Къардэн Суандщ.

ЦІыкІураш сымэ зы ІэпкълъэпкъзэщІэгъэкІ фэдгъэ-

Фи Іэдакъэр къэгъэшауэ, Іэпхъуамбэхэр щІэгъэшауэ къэфкіухь. Къышыфкіухькій, фи лъакъуэхэр къэвмыгъэш. ІитІыр гъуэрыгъуэурэ зэблэфхыурэ щіэвупскіэ. Іэ зэблэхыгъуэ къэс жыфіэ: «чыху-чыху, мафіэгу» (мафіэ-гум зыпыдощіыж). Мы Іэпкълъэпкъзэщіэгъэкіым нэхъыщхьэу хэлъыр тхьэмбылыр фІыуэ игъэлэжьэнырщ: пэкіэ щызу жьы зыжьэдэфши, «чыху-чыху» щыжыфіэм ирихьэл/эу жьыр къыжьэдевгъэхуж - тхьэмбылыр къэвунэщі. Икіи доджэгу, узыншагъэми догугъу!

Гуащэ хьэпшыпхэр

щэкі, ятіагъуэ, нэгъуэщіхэри.

хуэдитхукІэ нэхъ хьэлъэ хэтщ. Махуэ бжыгъэкІэ псы

Хэт зигу къыдэмыжым ХъумпІэцІэдж куэду ущрийоІэзэ, хэт ухуакІуэщ, хэт хьэлІэ щІыпІэм гъавэр бэв

хэт щохъу.

«Дэтхэнэ си гуащэми езым и хьэл иІэжщ», - жеІэ Имарэ. ЗэрыжиІэмкІэ, хьэпягъуэтыжмэ нэхъ къещтэ. Хьэлу зыхалъхьэнури абы елъытащ. Гуащэ хьэпшып- гуащэ иІэщ. хэр хэт нэжэгужэщ, хэт зигъэгусауэ фэ тетщ, хэт дырийпсырийуэ къыпщохъу, грам напэкlуэцlым къыщыгъэлъэгъуащ, нэщхъей нэкlухэри яхэтщ. Адыгэ фащэкlэ щlэупщlэ яlэщ. Ахэр зыlэрыхьэ сабийхэр

Гуашэ хьэпшыпхэр шишікіэ ятригъэкіуадэ зэманыр зэтехуэркъым. И гукъыдэжыр, шыпхэр зытрищІыкІын тхыпкъэ (эскиз) хэбгъэзыхьмэ, езы гуащэхэм я гукъыигъэхьэзырыркъым. Езыр-езыру я щІыкІэ дэжым щелъыта щыІэщ ар. Псалъэм

ЩІэщыгъуэщ Аккизовэ Имарэ и ІэрыкІхэр Фащэм Іэмал имыІэу кІэрылъын хуей гуащэ хьэпшыпхэр. Гуащэхэр, псэущхьэ- пкъыгъуэ гуэрхэр якlэрилъхьэну къалэн хэр, бзухэр щищікіэ къегъэсэбэп цы, фэ, зыщищіыркъым абы.

хуэпа гуащэхэри иlэщ lэпщlэлъапщlэм. хуабжьу щогуфlыкl.

къызэрыгуэкІщ - аращ я щІэщыгъуагъри. папщіэ, илъэситі хъуауэ ныкъуэщіу щыт Аккизовэ Имарэ и лэжьыгъэхэр инста-

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секре-

40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ

экономикэмкIэ-42-57-59; шэнхабзэмкIэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53, 42-22-89; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм

компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм -42-75-78, 42-63-64.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту шыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІ́эм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарь Къаншокъуэ Эллэ, корректорхэу Елмэс ФатІимэ (3, 4-нэ нап.), Щоджэн Иннэ (1, 2-нэ нап.). Компьютерк Гэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Щомахуэ Марианнэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

КЪЭХЪУН Бэч.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П 5894 • Тираж 1.849 • Заказ №2562

УнафэщІ-редактор ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэ

Редколлегием хэтхэр:

Жыласэ Заурбэч (редактор нэхъыщхьэ), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ Изэ.

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

тарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, секретариатым - 42-22-66.

42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84;

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ